

Војнопензионерске теме и дилеме

ПЕНЗИЈЕ ЋЕ БИТИ УСКЛАЂЕНЕ ЗА 5,9 ОДСТО

Неминован раст пензија неће много значити уколико се у наредном периоду свестраније, праведније, стабилније и дугорочније не размотри механизам усклађивања пензија и пронађе филигрански прецизна формула којом ће бити задовољни и држава и пензионери.

Према најважним надлежних државних органа пензије ће од 1. јануара идуће године, на основу швајцарске формуле, бити увећане за 5,9 одсто. То је свакако вест која је обрадовала старије генерације. Међутим, многи са забринутостју констатују да је просечна пензија у односу на просечну плату сишла на ниво испод 50 одсто, о чему би они који се старају о стандарду пензионера и те како требали да воде рачуна.

Фискални савет Србије, с времена на време, оцењује потезе државе у сфери националне економије, пре свега водећи рачуна о буџету Републике Србије. Да бисмо сагледали актуелна догађања, наводимо неке од оцена тог стручног тела.

„Након предузетих мера за спасавање привреде нови изазови су заустављање раста јавног дуга и исправљање нараслих неравнотежа у буџету. Здравствена криза се наставља, привреда је и даље у проблемима, а држава више нема толико расположивих ресурса за снажну интервенцију – тим пре јер се већ нерационално задужила и потрошила преко 600 милиона евра за исплату 100 евра пунолетним грађанима. У таквим околностима тренутно очекујемо да би пад производње у 2020. могао да буде око 3%. Економске последице здравствене кризе, међутим, нису ограничене само на привредну активност већ су и сви најважнији фискални индикатори потпуно избачени из равнотеже. Дефицит државе у 2020. биће рекордних 7% БДП-а, јавни дуг на крају године нешто преко 60% БДП-а, а снажно расту и унутрашње неравнотеже буџета. Ово последње последица је пре свега неумерено великог повећања плата у јавном сектору од скоро 10% с којим се ушло у 2020. годину (толики раст плата био би превелики и да је привреда остварила планирани раст од 4%). Потребно је, дакле, да се фискална политика прилагоди на нове околности и у том измењеном оквиру пружи најбољу могућу подршку привреди. То конкретно значи: 1) смањење дефицита у 2021. на око 2% БДП-а да би се зауставио раст јавног дуга и вратила фискална стабилност; 2) повећање државних издвајања за инфраструктуру и 3) контрола раста пензија и плата у јавном сектору у 2021. години (оправдано би било потпуно замрзавање зарада). Уз то, ова криза нам је дала додатни повод за анализу и неких раније уочених грешака фискалне политике – попут дугорочишњег недовољног улагања у здравство – које би такође требало у будућности исправити.“

Пандемија коронавируса оставља дубоке трагове у економијама многих земаља. Структура привреде у Србији и предузете економске мере учиниће да минус у националном доходу у 2020. години не буде изражен као у многим другим

економијама. У односу на прогнозе с краја прошле године, када је наша национална економија требало да оствари раст од чак седам одсто, пројекције на почетку и у првом делу здравствене кризе указивале су да би ова година могла бити завршена негде око позитивне нуле. Али негативни утицаји су наставили да смањују ефекте производње, посебно због тога што вирус и даље прети, штедро узимајући свој данак.

Посебно ће, гледано са економског становишта, бити тешка идућа година. Наиме, вирус засигурно до јесени идуће године неће бити побеђен јер још увек нема вакцине, мада се интензивно ради на проналажењу цепова које ће заштитити људску заједницу од даљег заражавања. Чак када и буде пронађена најефикаснија вакцина, биће потребно много времена да се произведу довољне количине које ће заштити становништво широм света. Докле год не успоставимо нормалне услове за одвијање привредних активности, ефекти неће бити онакви какви би могли да буду. Јасно је да без увећања националног дохотка плате и пензије не могу значајније да расту.

Пензионере посебно забрињава све већи јаз између плата и пензија. На овом месту смо већ неколико пута упозоравали да последњих година, фигулативно речено, плате расту два корака, а пензије само један. Тако се и дошло да просечне пензије у односу на просечне плате буду испод 50 одсто.

А да би све било јасније послужимо се званичном статистиком која прецизно бележи параметре у последњих пет година. У децембру 2015. пензије су повећане за 1,25 одсто, а годину дана касније (децембар 2016) за 1,5 одсто. Дванаест месеци касније (децембар 2017) пензије су усклађене за 5,0 одсто, а у јануару 2020. године – 5,4 одсто. У том периоду пензије су укупно порасле за 13,5 одсто. И то је све.

На другој страни аналитичког таса плате су расле много више. Тешко је упоредити плате, јер о томе нису дати прецизни подаци, како би могла да се изведе рачуница, али неумољива статистика указује да су плате припадницима војске и полиције, у посматраном периоду, порасле за 35 одсто, у образовању тај проценат је нешто мањи – 29 одсто, док су у здравству плате запослених порасле од 38 до 45 одсто. Истине ради, раст пензија и плата, кумулативно гледано, нешто је већи од овде приказаног.

Основице на које су додавана повећања за плате и пензије различите су, тако да су створени и различити ефекти. При томе су плате значајније скочиле у односу на пензије. Због тога део стручне јавности сматра да је швајцарски модел за ускла-

ђивање пензија прихваћен касно, када није могуће исправити „криве Дрине“. Неки пензионери иду много даље у размишљањима, па тврде да је швајцарски модел и наметнут како би се пензије значајније смањиле у односу на плате и та дистанца непрестано одржавала.

Држава ће, осим швајцарског модела, морати да уведе још неки институт како пензије не би убрзано тонуле. Дакле, уз повећања по швајцарском моделу, требало би увести и формализовани начин да се све оштрији рефлекс заостајања пензија у односу на плате ублаже. С тим у вези ваљало би одредити и границу испод које пензије не смеју да потону у односу на плате. Било би, такође, добро када би црвеним словима (бројевима) био маркиран циљ коме тежити: рецимо да пензије, од одређеног тренутка, треба да износе у просеку 60 одсто у односу на плате. Само циљано и плански може да се дође до жељеног нивоа.

С обзиром на чињеницу да се стално упоређујемо са Европском унијом, вероватно је да подаци који се тиме добију заиста дају потпунију слику о пензијама. Тако се у научном раду др Марија Рељановића наводи да је приметан тренд увођења додатних механизма како би се обезбедила финансијска одрживост јавних пензијских система. Државе попут Немачке, Шведске или Финске су поред главних формула за усклађивање пензија увеле додатне механизме, тзв. системе аутоматских стабилизатора, који имају за циљ да смање проценте пензијских повећања у случајевима финансијске угрожености пензијског система и на тај начин обезбеде његову дугорочну одрживост. Ови додатни механизми најчешће узимају у обзир дугорочну одрживост пензијског система путем поређења дугорочног односа пензијских доприноса и пензијских расхода (Шведска), односа радне снаге и броја пензионера (Немачка) или продужења животног века будућих генерација (Финска).

И у Србији формула у Закону о буџетском систему, која прописује да расходи за (нето) пензије не прелазе 11% БДП, представља једну верзију (веома рудиментарног) аутоматског стабилизатора, који има за циљ да спречи финансијску дестабилизацију пензијског система и јавних финансија у целини.

Пензије су много озбиљна и осетљива област којом би држава требало још интензивније и непосредније да се бави, у чему треба да учествују и представници пензионерске популације.

Звонимир ПЕШИЋ

Јавни позив за куповину станова под повољнијим условима

ШТО ПРЕ, ТО БОЉЕ

Из Министарства одбране примили смо информацију за стамбене интересенте за куповину станова под повољнијим условима. С обзиром на важност података које садржи, информацију доносимо у целости.

У циљу информисања стамбених интересената у Министарству одбране и Војсци Србије обавештавамо да су дана 01.09.2020. године, на сајту www.ssb-srbija.rs објављени Јавни позиви од стране СГВ друштва за куповину станова за припаднике снага безбедности у Београду, Новом Саду, Врању, Крагујевцу, Сремској Митровици и Краљеву. На наведеном сајту, избором града може се сазнати на који начин се може пријавити за куповину стана, информације о становима путем каталога и друге информације од значаја за куповину станова.

Напомињемо да лица која немају трајно решену стамбену потребу или имају неодговарајући стан, а која су доставили изјаве за овај начин решавања стамбеног питања и добили потврде стамбеног органа да остварују право на куповину станова под повољнијим условима, у складу са Законом о посебним условима за реализацију пројекта изградње станова за припаднике снага безбедности („Службени гласник РС”, број 41/18, 54/19 и 9/20) и Одлуком министра одбране о испуњености услова за куповину стана под повољнијим условима („Службени војни лист”, број 6/19), могу да започну процедуру купопродаје станова пријавом за даљи поступак купопродаје електронским путем на сајту www.ssb-srbija.rs и то:

За Београд почев од 01.10.2020. године у 12 часова до 03.10.2020. године у 12 часова;

За Нови Сад почев од 06.10.2020. године у 12 часова до 08.10.2020. године у 12 часова;

За Врање почев од 12.10.2020. године у 12 часова до 14.10.2020. године у 12 часова;

За Крагујевац почев од 15.10.2020. године у 12 часова до 17.10.2020. године у 12 часова;

За Сремску Митровицу почев од 19.10.2020. године у 12 часова до 21.10.2020. године у 12 часова;

За Краљево почев од 23.10.2020. године у 12 часова до 25.10.2020. године у 12 часова.

Посебно наводимо да је сходно одредби члана 5. став 3, Закона о посебним условима за реализацију пројекта изградње станова за припаднике снага безбедности („Службени гласник РС”, број 41/18, 54/19 и 9/20), приоритет за куповину стана под повољнијим условима на територији града Београда има запослени припадник Министарства одбране и Војске Србије коме је место службовања на територији града Београда.

Сходно одредби члана 9. Закона о изменама и допунама Закона о посебним условима за реализацију пројекта изградње станова за припаднике снага безбедности („Службени гласник РС”, број 54/19), пензионисани припадници Министарства одбране и Војске Србије, приоритет за куповину стана под повољнијим условима на територији града Београда, остварују уколико имају пребивалиште на територији града Београда, на дан ступања на снагу овог закона, односно на дан 26.07.2019. године.

Потребно је да са садржајем овог обавештења упознати сва лица из вашег и вама потчињеним саставима.

На Дан пробоја Солунског фронта

ПОШТА ЈУНАЦИМА ОТАЏБИНЕ

Поводом пробоја Солунског фронта на Споменик Незнаком јунаку 15. септембра венац су положили и одали пошту свим погинулим војницима српске војске у Првом светском рату представници савезничких амбасада и више наших удружења.

У књизи утисака председник Савеза потомака за неговање традиција ослободилачких ратова од 1912. до 1920. године пуковник у пензији Љубомир Марковић је написао: „Ко да живот за Отаџбину никада не умире“.

Венце су положили и представници Амбасаде Руске Федерације у Београду, војни изасланици Грчке и Италије, делегације Савеза потомака за неговање традиција ослободилачких ратова, Савеза резервних војних старешина Србије и СУБНОР-а Србије. О пробоју Солунског фронта надахнуто је говорио пуковник у пензији Љубомир Марковић, дочаравајући како је изгледао Јуриш у Отаџбину.

З. П.

Телеграм саучешћа породици генерала Драгољуба Ојданића

ПРИМЕР КАКО СЕ ВОЛИ ОТАЏБИНА

Поводом смрти генерала армије Драгољуба Ојданића, председник УВПС Љубомир Драгањац упутио је његовој породици телеграм следеће садржине:

Неумитна чињеница да генерал армије Драгољуб Ојданић одлази у вечност, дубоко је потресла оне који су га познавали и сарађивали са њим.

У име Удружења војних пензионера Србије и у своје лично, упућујем вам изразе најдубљег саучешћа.

Лик и дело генерала Ојданића биће путоказ младим старешинама како се воли и брани отаџбина.

Обележавање Дана РВС у Београду

ПОЧАСТ У КУМОДРАЖУ

Дан резервних војних старешина Србије обележен је у Кумодражу. Најпре су на споменику војводе Степе Степановића венац положили генерални секретар СОРВСС Драган Ђирковић и председник вождовачке организације Драган Дивјак. О пробоју Солунског фронта беседио је председник београдских резервних војних старешина Драган Јовановић, посебно одајући почит војводи Живојину Мишићу, рекавши да је војвода у праскозорје тог историјског дана заповедео „Јунаци, напред у отаџбину“.

Венац је, потом, положен и испред куће војводе Степе, након чега је одржан културно-уметнички програм у којем су учествовали чланови КУД „Степа Степановић“ и певачке групе „Ђиро Дрвар“, Личка калдрма. Због противепидемијских мера овом догађају присуствовао је само мали број позваних чланова. Идуће године, како је речено, манифестација ће, ако се победи корона, поново бити масовно посећена.

З. П.

Пред спомеником легендарног војводе

Како се исплаћују станови за снаге безбедности

РОК ОД ЧЕТИРИ МЕСЕЦА

На сајту надлежне институције која се бави купопродајом станова за снаге безбедности под повољнијим условима налази се текст о томе како се исплаћују станови. Тај текст објављујемо у целисти.

Купопродајну цену је могуће исплатити сопственим средствима или средствима обезбеђеним из кредита банке.

Купопродајна цена се исплаћује на следећи начин:

– Први део купопродајне цене – у висини од 10% од укупне купопродајне цене, у року од 7 (седам) дана од дана закључења предуговора пред надлежним јавним бележником,

– Остатак купопродајне цене, након закључења главног уговора – уговора о купопродаји, најкасније у року од 30 (тридесет) дана од дана закључења предуговора пред надлежним јавним бележником, уколико се исплаћује уз сопствених средстава купца, односно,

– Остатак купопродајне цене, након закључења главног уговора – уговора о купопродаји, најкасније у року од 120 (стотинудвадесет) дана од дана закључења предуговора пред надлежним јавним бележником, уколико се исплаћује из средстава одобреног стамбеног кредита.

Почела вакцинација у Србији

ЕЛИМИНАЦИЈА ГРИПА

П Србији је 1. новембра отпочела вакцинација становништва против грипа. Предност имају најугроженије здравствене групе, а нарочито старије особе. Раном вакцинацијом настоји се да се елиминише опасност од грипа, на који би могао да се надовеже коронавирус.

Када ће кренути вакцинација против грипа у војноздравственим установама за сада није познато. Сви покушаји да то сазнамо, нису уродили плодом, јер у војномедицинским центрима о томе немају информације, а у Управи за војно здравство МО нисмо могли да пронађемо одговарајућег саговорника. Када будемо добили потребне информације, истаћи ћемо их на сајту УВПС.

З. П.

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у августу 2020. године

ПОТПОРА ЗА 14 ПОРОДИЦА

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 4. септембра 2020. године, размотрио захтеве достављене у периоду од 1. августа до 31. августа 2020. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуку о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника:

ОпОр Зајечар ПГ: 32.000,00 – по члану 13.683,14 динара;
ОпОр Крушевац МН:36.000,00 – по члану 9.346,65 динара;
ОпОр Краљево ММ:36.000,00 – по члану 9.468,61 динара;
ОпОр Крагујевац ЦМ: 28.000,00 – по члану 12.246,50 динара;
ОпОр Нови Београд ЛН:28.000,00 – по члану 9.743,79 динара
ОпОр Смедеревска Паланка ЈМ: 36.000,00 – по члану 12.485,94 динара;
ОпОр Вождовац ДВ: 36.000,00 – по члану 11.203,96 динара;
ОпОр Сремска Митровица ЛД: 32.000,00 – по члану 10.168,96 динара;
ОпОр Лесковац РГ: 32.000,00 – по члану 8.648,27 динара;
ОпОр Звездара ГД: 32.000,00 – по члану 8.118,13 динара;

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника, без ограничења по издржаваном члану.
ОпОр Зајечар МП 15.000,00 –
ОпОр Нови Београд ЈТ: 20.000,00 –
ОпОр Звездара ВР: 20.000,00 –
ОпОр Вршац ПБ: 20.000,00 –
Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 4. августа 2020. године

Захтеви који буду достављени у септембру 2020. године биће решавани почетком октобра 2020. године.

Извршни одбор

Уз 200. број „Војног ветерана“

ГЛАС ПЕНЗИОНИСАНИХ ОФИЦИРА И ПОДОФИЦИРА

Када историчари буду изучавали друштвене токове у првим деценијама 21. века, посебно ако се буду бавили војнопензионерском популацијом „Војни ветеран“ ће им бити незаобилазно штиво које ће им служити као референтан извор података

Пред вама је 200. Број „Војног ветерана“, јединог гласила војних пензионера Србије. Први број листа појавио се 1. јануара 2004. године и словима је као интерно гласило Удружења војних пензионера Србије и Црне Горе. У уводнику који је потписао тадашњи главни и одговорни уредник Златомир Грујић наведено је да је под овим називом лист УВПЈ одражава суштинску одредницу пензионисаних војних лица – официра и подофицира. Уводник се бавио управо гласилом, то јест каква му је структура и где ће бити размештене поједине рубрике. Финиш текста говори о томе да је жеља редакције да се добије квалитетни часопис који ће моћи да се појави и на јавној сцени и да га читају и друге структуре.

У осврту у оно време председника УВПЈ Миленка Глигоревића се наводи да је „обележаваће десетогодишњице била прилика за сумирање постигнутог и за анализу програма, статута, организације и метода рада у трагању за савременим и ефикасним решењима. Година јубилеја била је година успона, али и одлука – да се донесе нови статут, да се настави са масовљењем, да се предложи државним органима решење војнопензионерске системе у будућности с циљем максималне заштите права војних пензионера“.

Од тог првог броја „Војни ветеран“ се бавио животним темама пензионисаних официра и подофицира. Између осталог писао је о здравственом осигурању и како превазићи настале проблеме. Занимљив је и текст о томе да ли пензионисане старешине могу учествовати у војним мисијама. Тада се веровало да је ангажовање војних пензионера под окриљем УН могућа, па чак извесна варијанта. Међутим, пракса је у међувремену демантовала таква очекивања.

А ево шта је гласило УВПС, под насловом „Од уха до уха“ донело на насловној страни другог броја од 2. фебруара 2004. године: „Скоро деценију и по живимо у социјалној и материјалној кризи. Много тога ружног и лошег се догодило. Много тога се променило преко леђа обичног човека. Осетили смо сву тежину и посебност пропаганде, лажи и обмана. Ипак, ни вишегодишње искуство са гласинама, полуистинама и лажима није била довољна лекција. Моћ шаптакче пропаганде – од уха до уха, показује се и ових месеци. Кружи гласина да је због непримењивања члана Закона о ВЈ некоме исплаћена огромна надокнада штете. Војни пензионери (а и професионална војна лица) масовно подносе захтеве војном правобранилаштву. Редови се, кажу, формирају од зоре, поднето је

десетине хиљада захтева. А шта ће бити“?

У трећем броју „Ветерана“ на насловној страни објављено је са ускликом „Прочитај и проследи комшији!“. Наравно и дан-

данас се одржала та парола, то јест много је већи број читалаца у односу на штампани тираж. У том броју објављен је прилог о петогодишњици од агресије НАТО-а.

Четврти број одразио је хуманост удружења. Наиме, објављена је информација да је за обнову манастира Хиландар издвојено 100.000 динара и да се прикупља помоћ српском становништву на Косову и Метохији. Као алармантан, дакле црвеним словима, на насловној страни тог броја објављена је информација да „војни пензионери у Црној Гори два месеца нису примили пензију“...

Током минулих 16 година гласило удружења постало је хроничар и тумач догађања. У многим породицама је и лист који читају и стари и млади. Држећи се одређења „За сваког по нешто, о свему по мало“ лист војних пензионера стекао је читалачку публику која реагује као одређеног дана у месецу није стигао њихов омиљени лист.

Веома је важно да се „Војни ветеран“ држао истине, ма каква она била. Храбро се хватао у коштац са проблемима, изражавао је ставове огромне већине војних пензионера. Теме што су обрађиване у листу, биране су управо гледано кроз визуру већине пензионисаних официра и подофицира.

Статусна питања војних пензионера била су у првом плану овог гласила. Занимљиво је да су објављена и два ванредна броја „Војног ветерана“ у оквиру којих су војни пензионери добили сва потребна упутства како да остваре своја закинута права. До те мере су текстови садржавали упутства да је довољно било само убацили личне податке и онда надлежним државним или судским органима упутити потписани папир. У томе су остварене две велике победе. Закинута су дошла до својих права. То је заслуга руководства нашег удружења, које је мудрим вођењем активности створило услове да надлежни органи нису могли да се оглуше о оправдане заслуге војних пензионера.

Када историчари буду изучавали друштвене токове у првим деценијама 21. века, посебно ако се буду бавили војнопензионерском популацијом „Војни ветеран“ ће им бити незаобилазно штиво које ће им служити као референтан извор података.

У 200 бројева садржан је велики број новинских и прилога друге врсте. Иза створеног „капитала“ стоји више десетина сарадника из општинских и градских организација. Они су веома предано извештавали о активностима тамошњих војних пензионера, покретали питања, писали о најзаслужнијим. Речи захвалности треба упутити и досадашњим саставима редакција. Заслужили су признања организације. С дужним пијететом се сећамо бившег главног и одговорног уредника Миладина Петровића коме се угаио живот управо зато што је новинарска професија стресна и штетна по здравље.

„Војни ветеран“ ће и даље „друговати“ са војним пензионерима, настављајући досадашњу традицију, трагајући за новим изразима и новим задацима у актуелном времену. Нажалост, многи проблеми војнопензионерске популације нису решени, што пружа велики простор за истраживања и за новинске прилоге овог гласила.

Није време за бацање копча у трње.

З. ПЕШИЋ

На помолу судски преокрет

**ВИШИ СУД ВРАТИО
ПРВОСТЕПЕНУ ПРЕСУДУ**

Уколико основни судови у поновном разматрању тужби буду уважили аргументацију Вишег суда, десит ће се правда, то јест војни пензионери ће можда остварити право на укупно повећање месечних принадежности за 11,06 одсто. То је оних 4,21 одсто око којих су се у последњих неколико година ломила копља у дуготрајном судском спору.

Да упорност доноси успех, многим је познато из различитих животних епизода. Вишегодишња „борба“ са надлежним органима и судовима завршена је на штету корисника војне пензије. Најпре је то учињено у оквиру домаћег правосудног система, а онда је, на непосредан или посредан начин, то на неки начин потврђено и у Европском суду за људска права у Стразбуру. Многи су се корисници војне пензије чудом чудили како то да судије не разумеју поднете аргументе и да упорно пресуђују у корист Фонда за пензијско и инвалидско осигурање РС.

Знајући да су у праву, више десетина војних пензионера поднело је нове тужбе, покушавајући да на другачији начин „убеде“ судије у заблуди, односно делиоце правде који, из њима знаних разлога, по правилу стају на страну РФ ПИО, наводно штитећи државу од нових издатака. Као да су заборавили на институцију правде, то јест да су пред Уставом и законима једнаки сви грађани Србије.

И кренули су корисници војних пензија дугим ходом по мукама, што би народ рекао: „Јово наново“!

Прва инстанца били су основни судови широм Србије. Овога пута тужбе су концептиране на посве другачији начин, како би се сликовитије, конкретније и непосредније указало на основ захтева за усклађивање пензија за преосталих 4,21 одсто.

Основни судови су се углавном изнова држали окорелих ставова, не дајући за право онима који су вапили за истином и правдом. Рутински су одбијали захтеве, а већина оних који су тужили поднели су и жалбе. У Вишем суду стекли су се нови предмети, у односу на које се требало одредити. Решење које буди наду и покреће емоције војних пензионера донето је 16. јула ове године, а тужилац је примио тај документ 10. августа.

У том решењу Вишег суда у Београду у предмету остваривања права корисника војне пензије на увећање за још 4,21 одсто између осталог стоји:

„Према стању у списима предмета тужила је поднела тужбу против тужене наводећи да је носилац права на пензију по основу решења Фонда СОВО која је усклађена решењем истог фонда ПП бр. 087691 УП-1 од 28.11.2007. године, да је одлуком Министарства одбране о вредности бода односно вредности коефицијента за обрачунавање плата и других новчаних примања професионалних војника и цивилних лица у Војсци Србије. бр. 3614-6 од 31.08.2007. године и одлуке министра од-

бране о усклађивању војних пензија за 2007. годину, бр. 10506-3 од 20.03.2008. године, тужени био у обавези да тужиоцу изврши обрачун и исплату другог редовног усклађивања за 2007. годину, почев од 01.01.2008. године у висини од 4,21% на затечени износ пензије.

Тужени је 01.11.2015. године извршио ванредно усклађивање пензије тужиоца у висини од 11,06%, којом приликом је усклађивање у висини од 4,21%, квалификовано као део ванредног усклађивања у висини од 11,06%, а исплате које су вршене у наведеном периоду је квалификовао као делимичну исплату тог ванредног усклађивања, па је ванредним усклађивањем умањео и пензију, уместо за 11,06% ускладио је за 6,51%. Имајући у виду напред наведено, предложила је да суд усвоји тужбени захтев и обавезе туженог да јој исплати неисплаћени део пензије почев од 01.01.2008. године до 31. 12. 2017. године у износу од 39.680,00 динара, са припадајућом каматом. Током поступка предложила је да суд прекине поступак до окончања поступка пред Вишим судом у Београду у 11-4011/18. Тужени је у одговору на тужбу и током поступка оспорио наводе тужбе и тужбени захтев, те је истакао приговор пресуђене ствари, јер је правноснажним пресудама Првог основног суда у Београду П.бр.ххх VI2 од 13.11.2015. године и П.бр.ххх/16 од 07.10.2016. године, одлучено о накнади штете због мање исплаћене пензије тужиоцу по основу ванредног усклађивања пензије за 11,06%.

Тужени је указао и да се Влада 2014. Заључком 05 бр. 181-11689/2015 од

30.10.2015. године, сагласила да РФ РИО изврши усклађивање пензије корисницима војних пензија остварених до 31.12.2007. године, и то тако што ће на пензије увећане од 01.01.2008. године за проценат усклађивања 4,21%, утврђене Одлуком о усклађивању војних пензија за 2007. годину, применити проценат усклађивања од 6,57%, чиме се обезбеђује да укупно усклађивање пензије за месец децембар 2007. године износи 11,06%, што је увећано у складу са чл. 75 Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању. Одлучујући о приговору пресуђене ствари првостепени суд је нашао да је исти неоснован јер не постоји идентитет између предметне ствари и ствари из предмета П.бр. 12 и П. бр ххх16, који су правноснажно окончани, а и различит је основ потраживања овде тужила тражи предметну накнаду наводећи да пензија тужиле није увећана за друго редовно усклађивање за 2007. годину.

Одлучујући о предлогу за прекид поступка првостепени суд је нашао да је исти такође неоснован, јер поступак пред Вишим судом у Београду у 11-4011/18 ради утврђивања дискриминације не представља претходно питање у овој правној ствари у смислу чл. 223 ЗПП-а. Одлучујући о главној ствари првостепени суд је нашао да је исти неоснован јер је по основу другог редовног усклађивања корисника војних пензија за 2007. годину, аутоматски примењено за све пензионере почев од 01.01.2008. године, па и за пензију тужиоца, док је ванредним увећањем, које је ретроактивно извршено по Закључку Владе РС од 30.10.2015. године, пензија повећана почев од 01.01.2008. године за 11,06%. Због тога је и тужилац, као и остали војни пензионери, остварио право на ванредно увећање, које је разлика између оног процента који је примењен на остале пензионере (11,06%) и процента увећања по основу другог редовног усклађивања корисника војних пензија за 2007. годину“.

Цитирали смо део решења како би читалац барем делимично увидео да је суд поступио у складу са непобитним чињеницама и члановима закона који регулише ту материју.

Из решења је јасно да је носилац осигурања пензионисан у периоду октобар до 31. 12. 2007. године, што значи да је последњу плату примио по вредности бода 9,40, а решењем о пензији бод му је смањен на 9,20.“

Виши суд је поништио пресуду Основног суда и вратио је првостепеном суду на поновно разматрање. Даљи поступак свакако неће бити лак и тешко је предвидети исход.

Ако се судски поступак по кориснике војне пензије заврши позитивно, месечне принадежности биће им увећане за додатних 4,21 одсто, а тада би била исплаћена припадајућа разлика и камата.

Да ли се то приближава правда? По свеулици на виду је ново „читање“ и „валоризовање“ прописа, које би могло да доведе до коначног остваривања права војних пензионера који су закинути за део пензије. У сваком случају треба сачекати да се овај процес оконча, па онда, евентуално, пресавити табак.

3. ПЕШИЋ

Свет дуговечних

НАЈСТАРИЈИ МОЖДА НИСУ ТАКО СТАРИ

Занимљива открића о стварном броју година оних који су зашли у други животни век

Све чешће се констатује да је човеанство већ ушло у доба дуговечности: све је већи број оних који не само да доживе стоту, него дубоко загазе и у други животни век.

Процењује се да је таквих данас око 500.000. Предводи их Јапанка Кане Танака са 116 година, званично најстарија грађанка света. Демографи иначе прогнозирају да ће се овај клуб готово удвостручавати са сваком долазећом деценијом, што подстиче и стручан расправе о томе постоји ли неки лимит колико неко људско биће може да поживи.

Наравно, „суперстари“ су занимљиви и као инспирација, свако би да докучи рецепт њихове дуговечности, ако тако нешто заиста постоји - и да га примени. У многим случајевима они су становници такозваних плавих зона, делова света у којима је највише стогодишњака.

Једно истраживање обављено овог лета у аустралијском Институту за биолошку статистику осветлило је међутим и другу страну овог феномена, са главним закључком да најстарији становници света - можда нису толико стари колико им се приписује. Године којима се диче у многим случајевима нису онолике колико су заиста живели код чак седам или осам од сваких десеторо најдуговечнијих.

Разлог за то није њихова намера да слажу или неког обману, него је „заслуга“ матичарске администрације, која пре сто година у много случајева није била тако поуздана као што је (углавном) данас.

Има додуше и примера да се нека старина забројала, неке године случајно зарачунала два пута, или једноставно не поседује крштеницу, којом би могао да се верификује стварни датум рођења.

Али оно што није спорно, то је да су неке земље имале поузданију администрацију од других. У такве, на пример, спада и Италија, која има доста стогодишњака. Данас најбогатија држава, САД, пред крај прошлог века још је била у формирању, ширећи се на свој географски запад, па су многе новоосноване федералне државе у различито време, и са различитим степеном поузданости почеле да воде своје матичне књиге рођених.

Поменута студија, уз ове напомене, констатује и неке парадоксе. Окинава, острво

из архипелага који чини територију Јапана, познато је по великом броју стогодишњака (што се приписује начину исхране са доста рибе), упркос томе што је просечан очекивани век тамо најнижи у тој нацији.

У неким случајевима, појединачне дуговечности могу да буду резултат превара да би се обмануо пензијски фонд - има разних начина који обезбеђују да се пензије годинама исплаћују и „мртвим душама“ чији идентитет преузима неко из породице и слич-

ЧЕТВРТО ДОБА

Удео „супер“ дека и бака - оних који су пребацили 90 година - у индустријски развијеним друштвима у сталном је порасту, што је донело нову категорију: „четврто доба“. Поред тога, све мање је реткост да су истовремено живе чак четири генерације.

Швајцарци су први израчунали да је код њих између 2000. и 2017. број стогодишњака готово удвостручен: са 784 на 1.510 (што је 0,18 одсто свих становника). Експерти прогнозирају да ће један од пет дечака тамо рођених 2017, и свака четврта њихова вршњакиња, доживети стоту.

но.

У аустралијској студији сугеришу да ако је статистички само један случај такве преваре на хиљаду становника, онда је укупан број лажних стогодишњака већи од оних аутентичних.

Али већ сама чињеница да неко не само да „догура“ до стоте, него поживи још деценију, па и више, представља феномен за себе, пре свега зато што не постоји научно озваничени природни „плафон“ за људски животни век.

Некад се мислило да је то 110 година, па је померено на 115, што не значи да неко са ретком комбинацијом гена, начина живота, географског простора и других фактора не достигне и 122 године и 46 дана, колико је поживела Францускиња Жан Луиз Клемен, за коју је верификовано да је била најдуговечнији примерак људске врсте.

Надживела је своју ћерку и унука. Рођена је 21. фебруара 1875, а умрла 4. августа 1997. Спекулисало се да је њен идентитет још 1934. преузела њена ћерка, али су детаљна истраживања то оповргла.

Њен пример је својевремено оживео дебату о биологији старења, али није донео нова сазнања у том погледу. Старење - процес постепеног деградација онога што се назива „виталност“ - одумирање многих ћелија, смањивање броја неурона и сличног - незаустављиво је.

Дилема је једино колико неко, после стотог рођендана, има шанси да доживи следећи. Све до 105, оне су веће од 50 одсто, да би се после тога та прогноза преокренула.

Па ипак, 115. рођендан већ су прославили Францускиња Лусил Рендон и Јапанац Шин Мацушита. Нека им је срећан и сто шеснаести!

М. Бекин

Извор: Глас осигуарика

Дуговечности помажу дуге шетње

Шта да радите кад ништа не радите

ДОСАДА КАО ПОДСТИЦАЈ

Свако повремено дође у ситуацију да не зна шта ће са собом, али, насупрот увреженом схватању, истраживања показују да то уопште није лоше за наш креативни потенцијал

Када наступи досада, старије особе се обично читају новине

Тешко да постоји нешто мање инспиративно од телефонског именика, а још је теже замислити бесмисленију активност од преписивања бројева са његових страница.

Убитачно досадан посао, нема шта, али у сврси научног експеримента који је извела Сенди Ман, професорка психологије са британског Универзитета централног Ланкашира, изненађујуће занимљив. Бар судећи по ономе што је на крају произашло.

Управо они којима је запао тај „најглупљи“ задатак показали су се у наставку испитивања као најмаштовитији. Доказ да кад нам је ум потпуно беспослен, што је евидентно у случају преписивања именика, пуштањем мисли да слободно лутају отварају се нови креативни путеви.

У поменутом експерименту ти стваралачки правци исцртани су у наредној етапи, када је од учесника затражено да смисле што више начина употребљивости две обичне кухињске пластичне шоље. „Преписивачи“ су по броју и оригиналности решења далеко надмашили припаднике такозване контролне групе.

Професорка Ман то објашњава околношћу да у одсуству спољног стимуланса долази до трагања за унутрашњим подстицајем, што нам онда омогућава нове креативне спојеве, да изађемо из „кутије“ и почнемо да мислимо на другачији начин. Без капацита-

тета за досађивање, људи можда никад не би достигли такве висине у уметности, науци, цитирао је Би-Би-Си тумачење ове научнице.

Експеримент је први пут описан у чланку штампаном у специјализованом часопису (Журнал за истраживање креативности) и у стручним, као и ширим медијским круговима одмах изазвао интересовање које не јењава ни после две године.

Појавиле су се нове студије и аутори са различитим приступима овој теми, али базична поставка о добрим странама досађивања не доводи се у питање. Већи проблем је у томе што је данас јако тешко себи приуштити такав луксуз.

У Британији се ове године појавила невелика књига новинарке Еве Хофман „Како се досађивати“ а индикативно је да је објављена у „Макмилановој“ едицији Школа живота, са намењом едукације и самопомоћи.

Сам наслов је препорука. Другим речима, досада је добра, корисно је препустити се повремено слободи потпуне доколице, не радити буквално ништа, не мислити ништа, пустити да се ствари у нашој глави дешавају саме од себе, да нам ум забасава у неке скривене когнитивне пределе и тиме сваки пут помера наше спознајне границе, за много шта отвара нам очи.

Теже је можда објаснити како је до-

шло до тога да један појам као што је досада са пословично негативним призвукотом (говорили о људима, догађајима или делима) промени квалитативни статус и постане пожељна категорија у личном менталном простору. Чини се, међутим, да то има везе са духом епохе.

Ко данас има времена да се досађује, када су сви изгубљени од журбе, јуре не само млади људи у напону снаге и каријере, већ и пензионери и још се жале да ништа не стижу, јер „док се окренеш, прошао дан“.

И, није у питању само постизање нег и коришћење времена. Досада о којој је овде реч, креативна, подстицајна досада, подразумева искључивање свега, телевизора, таблета, компјутера, телефона, препуштање тишини, потпуно опуштање.

Данашњи човек, међутим, у већини случајева, и када је сам није сам (мада често и те како усамљен) непрекидно је на мрежи, вези, у комуникацији, окружен звуцима, сликама, у страху да нешто не пропусти и да ниједан минут не оде на нешто што није информација, забава или игра.

„Мислим да смо изгубили способност да се повремено досађујемо, да будемо сами са собом, да само седимо и зуримо. Потребно нам је да то поново стекнемо, да дубље размишљамо, погледамо у себе...” подсећа Хофманова.

Она каже да се не залаже за „систематско досађивање“ које може да води у летаргију, па чак и депресију. Али, блага досада је пријатно стање, спремност да се једноставно препустите тренутку, не радећи ништа.

Доста је погрешних поставки око досаде, око поистовећивања доколице са лењошћу, па до уверења да се само досадне особе досађују. Али, све је заиста релативно.

Најбоље и најтеже је наћи равнотежу између хроничне досаде и константне презаузетости. То вреди за сваки узраст, а поготово за децу која су, између осталог и под притиском родитељских амбиција, затрпана ваншколским обавезама и изложена свакодневном стресу.

Код великог броја њих све чешће се дијагностикују поремећаји пажње и хиперактивност и у тако раном узрасту морају да пију лекове. Можда би им неки старински педијатар прописао као медикамент више игре и доколичарске разбигриге, али такви лекари су већ одавно у пензији.

Д. Драгић

Извор: Глас осигураника

Предлог Месне организације УВПС Батајница

ОРГАНИЗАЦИЈАМА ИМЕНА НАШИХ ХЕРОЈА

Како звучи идеја да се у називе наших месних организација, можда само општинских и градских, уграде имена јунака или знаменитих битака, биће познато када се изјасне чланови

У Редакцију „Војног ветерана“ стигао је предлог Месне организације УВПС Батајница да саставни део назива месних организација буде име неког од бораца који су учинили јуначка дела у одбрани од агресије НАТО-а на нашу земљу 1999. године.

На састанцима те организације, анализирајући улогу удружења у друштву из угла патриотизма, затим неговање и развијање традиција ослободилачких ратова, вођених у одбрани за опстанак, закључено је да би добро било да се у називе месних организација УВПС уграде имена наших хероја. Наиме, било би хумано, људски и часно, како наводе у обраћању, да се имена истакнутих бораца ВЈ са Кошара, Паштрика, из јединица РВ и ПВО и других састава, који су допринели успешној одбрани и дали своје животе за одбрану отаџбине, њихова имена дају најуспешнијим месним одборима у УВПС.

Војни пензионери који живе у Батајници сматрају да би, као учесници у одбрамбеном рату против зликоваца НАТО-а, оваквим поступком, дали одређен допринос поштовању јунака, да би то био још један вид признања за учињена јуначка дела, да би то представљао гест части, достојанства и узвишености. То се нарочито односи на јунаке пале на бранику Отаџбине.

Предлог организације у Батајници је да тај месни одбор свом називу дода име војника Тибора Церне који је храбро и часно погинуо на Кошарама. Пре него што ће га покосити шиптарски снајпериста, Церна је рекао „За ову земљу вреди погинути“.

Време током пандемије коронавируса многе организације су употребиле у промишљању како испуњавати активности у условима заразне болести која прети смрти. С обзиром на предузете мере изолације и социјалног дистанцирања, војни пензионери су међусобно комуницирали путем телефона. Ројиле су се идеје, временом сазревале и сада долази време када о томе треба обавестити шири круг пензионисаних официра и подофицира.

Свака идеја која завређује пажњу биће размотрена у оквиру руководства Удружења војних пензионера Србије. „Војни ветеран“ тако постаје трибина путем које ће наши чланови моћи да се изјасне о предлозима својих колега.

У оквиру сваке идеје много је питања која треба размотрити, ствари разјаснити и прецизирати. Када се добије зелено светло за реализацију предложеног, ваља утврдити правила игре. У конкретном случају то значи да би се требало одредити, ако се о припремљеном предлогу позитивно изјасне Скупштина УВПС, односно Главни одбор Скупштине УВПС.

Оно о чему би се ваљало изјаснити на почетку одвијања предлога, ако се он начелно прихвати, јесте да ли би се месним организацијама давала само имена јунака или и битака. С обзиром на дугу историју српског народа који је током дужег временског периода водио за ослобођење, можда бисмо били неправедни ако би се у обзир узео само период од 78 дана током агресије НАТО-а на СРЈ. Да ли да заборавимо Други светски рат, потом Први светски рат, па балканске ратове... Не смемо

да се огрешимо ни о Косовски бој...

Да ли у реализацији идеје ићи фронтално, па месним организацијама редом давати имена? Можда би имена јунака бојева или називе битака требало наденути општинским и градским организацијама. У свему томе ваља истражити и укупну друштвену климу. Посебно је питање који би ниво у оквиру УВПС одобравао називе?

Једно је сигурно: у одвијању идеје треба ићи поступно и у складу са Статутом УВПС. Добродошли су предлози који се тичу саме организације.

Споменимо овде наше колеге из Румуније. Они су имена својих националних јунака уградили у називе организација по жудецима (административне целине попут наших општина). Централна њихове организације такође у називу има име румунског јунака – Михаило Јон Куза.

Идеја је наишла на плодно тло објављивањем у „Војном ветерану“. Очекујемо да се о овом предлогу изјасне наши чланови. Било би добро када би то учинили и форуми. Дотле нека свако размисли о томе и нека се определи. Тиме ће се помоћи укупним настојањима да се у Удружење војних пензионера догоде позитивне промене.

Живот намеће нове теме и дилеме.

З. П.

Живот наш свакидашњи

О ЛЕКОВИМА И РАЧУНАРИМА

Када човек дође у треће доба често је упућен на лекаре. Разболи се чешће него раније, прате га најмање три хронична оболења и више у њему нема оне безбрижности која краси остали људски род. Мало је пензионера оних који не пију барем неколико лекова.

Током тешких година проведених на одговорним задацима Војни пензионери су и те како нарушили своје здравље, поготову учествујући на вежбама у свим метеоролошким условима и у ратовима. Стога је војно здравство израз потреба војних лица с обзиром на специфичности професије за коју се често говори да подофицири и подофицири једу „хлеб од девет кора“.

Годинама смо на страницама „Војног ветерана“ констатовали како у војним апотекама влада несташица лекова. Са овереним рецептима ишло се у цивилне апотеке, чиме су медикаменти постајали скупљи и до 20 одсто...

Ових дана јављају нам се телефонско колеге које су све рецепте војних лекара претворили у лекове. Наиме, апотеке војномедицинских центара добро су снабдевене медикаментима. Одавно није било боље вести! У неверици смо потом звали колеге у унутрашњости, то јест у местима где у оквиру санитетских одељења постоје војне апотеке. Извештаји су такође били повољни.

Дошли смо до кључне чињенице која се везује за лекове. Реч је о томе да је ето могуће снабдевати лековима апотеке. Једино је, изгледа, потребно уложити труд.

Добра снабдевеност лековима војних апотека, тако се барем очекује, могла би бити најава поправљања стања у војном здравству. Војни осигуранци нису задовољни квалитетом пружених услуга у војномедицинским установама, о чему готово свакодневно упућују примедбе Удружењу војних пензионера Србије. Наше удружења се последњих година обраћало Управи за војно здравство МО, захтевајући да се уочени пропусти отклоне и да се, у складу са универзалним стандардима здравства, побољша квалитет услуга. Промене су биле козметичке природе, или их није ни било.

У неким областима војно здравство знатно заостаје за цивилним. Тако се медицинска документација у војном здравству још увек исписује хемијском оловком или писаћом машином, а у цивилном одавно царују рачунари. Дигитална обрада података у војном здравству и даље није, у целокупном информатичком ланцу, ступила на сцену. И ту свако иоле објективан остаје без текста. Историја је забележила да су делатности у војсци вазда биле испред онога што је постојало у цивилној сфери.

И још један нелагодан податак: док цивилни осигуранци терапију за хроничне болести добијају рецепте за шест месеци, дотле војни осигуранци могу добити рецепте само за два или три месеца. Услед силног времена који губе лекари, својеручно исписујући рецепте пацијентима, нема довољно времена за преглед и разговор са пацијентима.

Да ли је наступило време за промене?

З. П.

Видовданске манифестације

ПОШТА ЈУНАЦИМА БОЈА НА КОСОВУ

Централни догађај Дана града, на Тргу Костурница, било је откривање је споменика посвећеном Деспоту Стефану Лазаревићу, сину Кнеза Лазара

Поводом Дана града – Видовдана и обељежавања 631. годишњице Боја на Косову, изасланик председника Републике Србије, министар рада, запошљавања, бораčkih и социјалних питања Зоран Ђорђевић, предводио је церемонију одавања државних и војних почести и полагања венаца на споменик Косовским јунацима.

Министар Зоран Ђорђевић је изјавио да Косовска битка, одржана на Видовдан 1389. године, представља симбол борбе за слободу, против окупације и против оних који желе да српском народу отму оно што му припада.

У цркви Лазарици, Свету архијерејску литургију је служио Епископ крушевачки господин Давид, са свештенством Епархије крушевачке, уз присуство бројних верника. Након службе кренула је литија до споменика Косовским јунацима где је одржан помен, такође уз чинодејствовање крушевачких свештеника и пратњу црквеног хора „Свети кнез Лазар“.

После традиционалног помена, колона се заупутила ка касарни „Цар Лазар“, где је постављен камен темељац за будућу цркву посвећеном косовском великомученику Светом кнезу Лазару. Камен су положили министар за рад, запошљавање, бораčka и социјална питања Зоран Ђорђевић, директор БИА и бивши градоначелник Братислав Гашић, градоначелница Јасмина Палуровић, командант Гарнизона пуковник Раде Рњаковић.

Централни догађај Дана града, на Тргу Костурница, било је откривање је споменика посвећеном Деспоту Стефану Лазаревићу, сину Кнеза Лазара. У историји је остао упамћен као велики војсковођа, ратник, изванредан дипломата, градитељ и китор, као и велики поклоник уметности. Споменик су открили градоначелник Јасмина Палуровић, Братислав Гашић и аутор скулптуре др Борис Стајковић. Деспот Стефан је приказан на пропињућем коњу и са крстом у руци симболично усмереним ка Косову.

Простор на Багдали од овогодишњег Видовдана, обогачен је јарболом са српском заставом која ће доминирати градом. Тространа скулптура двоглавог орла са грбом Републике Србије краси јарбол висок чак 23 метра, на коме се поносно завијори српска застава (7 x 4 метра).

Према програму манифестације „Видовдан 20“, венце на споменик Косовским јунацима положили су: градоначелник Јасмина Палуровић и председник Скупштине Живојин Милорадовић, директор БИА Братислав Гашић, делегација Војске Републике Србије, са командантом Гарнизона, пуковником Радетом Рњаковићем на челу, начелник Расинског управног округа Бранислав Весић, делегације побратимске Бијељине, Удружење Крушевљана у Београду, СУБНОР, Организације Резервних војних старешина, политичке странке и многе друге слободарске организације и удружења.

Новооткривени споменик Деспоту Стефану Лазаревићу

Изасланик председника Републике Србије министар Ђорђевић полаже венац

Делегација УВП Крушевац полаже венац на споменик Косовским јунацима

Делегацију УВП Крушевац чинили су: председник ГрОд Душан Самарџић, председник НО Ђорђе Радмановац и члан ГрОд Титус Драгић.

Поводом Дана града – Видовдан, одржана је и свечана седница Скупштине града Крушевца на којој су додељена традиционална признања и награде најзаслужнијим појединцима и организацијама.

Овом приликом додељене су и традиционалне награде најбољим ученицима основних и средњих школа са територије града Крушевца. Признања су уручили

градоначелник Јасмина Палуровић, председник Скупштине Живојин Милорадовић, помоћник градоначелника за спорт и омладину Предраг Миленковић и председник Комисије за стипендирање и награђивање ученика и студената града Крушевца Јелена Николић.

У програму су учествовали црквени хор „Свети кнез Лазар“ и глумци Крушевачког позоришта.

Мр Александар Симоновски

Доживљаји наших пилотских
асова, сада војних пензионера

УДАР ЛОПТАСТЕ МУЊЕ

Лоптасто светло бљесну и „протрча“ кроз кабину и теретни део, те несташе у репу авиона. Све казаљке инструмената на табли у кокпиту, на трен поскакаше и „падоше“ на нулу, да би се одмах вратиле назад

Војни 364...позиција, висина..., зачу смо у слушалицама глас контролора ОБКЛ Београд. - 10 миља после Мојковца према Ваљеву, флајт левел 140... војни 364... „рапортира Небојша Веровић - Цола са места капетана. - Војни 364... са те позиције окрени те директно на Тополу... према Ваљеву није безбедно због активности противградних станица..., јави се контролор. - Разумео... директно на Тополу... војни 364..., потврди Цола депешу. Окрену смо у нови курс...ап-26

Беше то лет по повратку из Подгорице, у вечерњим сатима, за дивно чудо празни - без путника. Једини путник био сам ја, ако се може тако рећи. Наиме, летела је „нишка“ посада са Батајнице а ја сам имао неког посла у Подгорици, те сам искористио прилику да то одрадим и вратим се са колегама. (Рекох „нишка“ посада; после бомбардовања злочиначке НАТО алијансе 1999. године, нишки аеродром је био у потпуности разорен, како објекти тако и писта. Део наше је-

динце, 3. одељење, које је до бомбардовања лоцирало на а.Ниш, било је привремено дислоцирано у Београд, и скоро две године су по групама логоровали, прво на аеродрому Сурчин, а касније у Батајници. У логорским условима, са минимумом услова, све време су извршавали летачке и друге задатке као и остали припадници ескадриле који су били стационирани у Београду).

Севање на хоризонту

Стајао сам иза летача механичара, Славољуба Стојковић - Пиксија, наслоњен на његово седиште; имао сам слушалице те смо разговарали и сви се шалили (осим Цоле који је био на обуци за вођу ваздухоплова - капетана, те је летео и одржавао везу и морао је бити потпуно концентрисан). Лет је био миран иако је од Мојковца, па изнад већег дела Србије била видљива велика облач-

ност, са налетима кише, и константно „севање“ на хоризонту испред нас. На десном седишту пилота, седео је Славољуб Дрнзг - Дрки, стари искусни вук, вођа ваздухоплова, који је обучавао Веровића за „вођу“. На месту навигатора дремао је Синиша Стаменковић, а са моје десне стране за РТГ пултом седео је Витомир Марковић.

Пратили смо метеоро ситуацију у зони испред нас и коментарисали.

- Овај нас баш усрећи што нас окрену на Тополу. Идемо право у грмљавину и севање..., рече једног тренутка Дрки.

Светлуцајућа „пражњења“ између неколико облака испред нас још више учесташе, и у једном тренутку угледамо светлећу куглу, беличастоплавкасте боје која се одвоји од једног облака и крену према нама. Све је трајало неколико секунди; у моменту удара кугле у „нос“ авиона, махинално се заклони из Пиксија а он саже главу.

Лоптасто светло бљесну и „протрча“ кроз кабину и теретни део, те несташе у

АН – 26 веома је
поуздан
транспортни авион

ПИЛОТ И КЊИЖЕВНИК

Љутомир Рундић, аутор и актер ове приче, рођен је у месту Врпци крај Соколца 1. јануара 1959. године. За време дугогодишње летачке каријере, летео је на транспортном авиону Ан-26, обављајући дужност навигатора, са летачким звањем инструктор-навигатор. Остварио је укупан налет од 1878,20 сати, обављајући летачке задатке над територијом наше земље, али и других земаља у Европи, Африци и Азији у току активне војне службе и касније по пензионисању. Службовао у Пули, Мостару, Краљеву, Нишу и Батајници. Пензионисан је 2006. године у Београду, а од 2011. живи у Лозници. Данас је све више присутан на српској књижевној сцени где се промовисао као аутор неколико збирки љубавне поезије као и кратких прича и есеја које објављује у више књижевних часописа. Члан је Књижевног клуба „Караџић“ из Лознице, Књижевне заједнице „Вук Караџић“ из Лознице и члан Књижевног клуба „Луча“ из Власенице. Од 2013. године, пријемом у Књижевно друштво КиМ и Удружење књижевника Србије стекао је статус књижевника.

репу авиона. Све казальке инструмената на табли у кокпиту, на трен поскакаше и „падоше“ на нулу, да би се одмах вратиле назад.

- Пикси јесу сви моторски параметри уреду?, огласи се Дрки.

- Све уреду..., рече Пикси.

- Курсна система, компаси и радар исправни!, зачу се Срећко.
Одахнусмо сви...

Блиски сусрет са природном појавом

- Дрки шта ти је с брковима?, упита Цола.

Тада сви погледасмо у Дркија који је имао густе чекињасте бркове. Од силане наелектрисања, бркови су му стајали ко четка. Праснусмо сви у смех док је „брко“ гладио мустаће и покушавао да их доведе у првобитно стање.

Тада „развесамо“ причу о кугластим

муњама. Није нам ово било прво искуство. Дешавало се у још пар наврата да је лоптаста (или кугласта) муња „ударила“ наше авионе па чак је једном приликом на слетању у Тивту направила озбиљно оштећење у носном делу авиона, где је смештена радарска антена. Од силане топлотног набоја сви варови на носачу који држи антену су били одварени.

Срећом, овај наш „блиски“ сусрет са овом природном појавом протекао је без последица. Једини „оштећени“ бешу Дрки, али то му је била опомена да поткрати бркове по ПС-у.

Напомена: Лоптаста (кугласта) муња је доста редак облик муње. Појављује се за време јаког невремена, по правилу, после вишеструких електричних пражњења праћених обичним муњама и jakim плусковима кише. Стварање лоптасте муње је још увек мало изучен физичко-хемијски процес у ваздуху који је праћен електричним пражњењем. По-

стоји неколико хипотеза о њеној природи. Према последњим гледиштима, она представља угрушак плазме, тј. јонизованог гаса, који се састоји од смесе јона гасова ваздуха и молекула воде. Она има изглед ватрене лопте и различитих је боја. Светлост јој није превише јака. Боја јој може бити од бледо црвене или наранџасте до беле, а често је и плава. Понекад искри и врти се. У ваздуху се креће као да плива. Брзина јој је незнатна. Може продрети унутар зграде кроз пукотине, димњак, цеви, а понекад експлодира са заглашујућим треском. Може да прође кроз веома уске отворе јер је пластична, тј. лако може да мења облик. Обично је пречника од 3-30 цм, ретко и до 40 цм. Ишчежава без трага, као да се растопила у околном ваздуху, или експлодира.

Из Ратног дневника генерал-пуковника Небојше Павковића (3)

ДРУГИ ДАН МИРА

„Највећи злочинци које историја познаје били су сигурни да ћемо пред њиховом силом пасти на колена и молити за милост. У свом бестијалном походу и варварској агресији вршили су огромна разарања, сејали смрт људи који су пред њима криви само што су Срби, грађани Србије и Црне Горе и што су волели своју Отаџбину.

Својом називи 'цивилизацијом' показали су да су варвари“, написано је, између осталог у обраћању припадницима Треће армије на крају рата.

Будим се рано, као и обично. У 6.30 часова на Командном месту је мало старешина. Генерал Лазаревић је већ отишао на Командно место „Гранд“. Дежурни потпуковник, Тешевић, доноси ми извештаје о догађајима у току ноћи и од неколико протеклих дана. Нудим га кафом. Прихвата. Спонтано разговарамо о расположењу старешина на Командном месту. Каже да су сви задовољни због прекида бомбардовања, али забринути за своје породице и своју будућност. И сам се осећам усамљеним. Недостају ми људи око мене и уобичајена гужва на коју сам се навикао претходних дана. Први пут ми недостају информације о догађајима на терену. Знам да су команде јединица ангажоване на решавању задатака на припреми за измештање. Шиптарске терористичке снаге нису мировале. У току ноћи 10/11 јуна 1999. године ШТС покушавале су да по сваку цену изврше пробој одбране на државној граници, посебно на фронту Горжуп-Паштрик. Провокативна дејства минобачачком и артиљеријском ватром вршена су по јединицама 125. моторизоване бригаде са територије Албаније из рејона села Падеж. На територији Косова и Метохије терористичке групе отварале су ватру: на јединице Трећег пешадијског батаљона Седме пешадијске бригаде у рејону села Падалиште, источно од Истока; Првог пешадијског батаљона Седме пешадијске бригаде у рејону села Бања, североисточно од Пећи; Другог пешадијског батаљона 354. пешадијске бригаде у рејону Тенешдолског теснаца; Трећег лаког пешадијског батаљона 58. лаке пешадијске бригаде у рејону села Весековце, источно од Старог Трга; по Механизованом батаљону 211. оклопне бригаде у рејону села Горња Лапаштица, јужно од Подујева. Поред пешадијског наоружања, на јединице је дејствовало ручним бацачима и ракетним системима „Оса“. Напади су одбијени.

Команде извештавају да ШТС масовно поседају делове територије коју напуштају наше јединице. Обавештајни извори извештавају да се у центру за обуку у Бурељу врши убрзано обучавање припадника ОВК за убацивање на Косово и Метохију.

Одређивање састава КФОР-а

У Ваздушном простору у зони Армије регистрован је улазак 14 борбених авиона који патролирају изнад Косова и Метохије. У ваздуху је стално један AWACS,

пара ловачке авијације и авион за електронско извиђање. Није регистровано електронско ометање. Поред наведених авиона, у наш ваздушни простор улазило је и пет стратегијских извиђачких авиона У-2. У Команди мировних снага НАТО-а наставља се одређивање састава КФОР-а. Пољска је пријавила 1.400, Аргентина 500, Аустрија 450 и Мађарска 317 војника. Бугарска је најавила једну инжињеријску јединицу.

Стање у јединицама Армије је стабилно и све се активности одвијају по плану. Зону Приштинског корпуса напустили су: 549. артиљеријско-ракетни дивизион ПВО, Артиљеријско-ракетни дивизион ПВО Тактичке групе „252“, 125. артиљеријско-ракетни дивизион ПВО, 37. артиљеријско-ракетни дивизион, 175. артиљеријско-ракетни дивизион ПВО, 1. и 4. артиљеријско-ракетни дивизион ПВО 159. артиљеријско-ракетне бригаде ПВО Нишког корпуса и 311. самоходни ракетни пук РВ и ПВО, док остале јединице маршују према маршевским циљевима.

Поред припрема за предислокацију, у Нишком корпусу отпочео је отпуст ратних састава и превођење на мирнодопску локацију: Команда ста Нишког корпуса, Вода за психолошко-пропаганда дејства, 92. лаке пешадијске бригаде, 23. пешадијска бригада, 30. гранични дунавски одред, 23. и 25. гранични батаљон, 49. понтонирска чета, 21. батаљон АБХО, 21. батаљон везе, 21. ветеринарско-наставни батаљон, 42. допунски батаљон и Други батаљон 135. пешадијске бригаде.

У Команди Армије начелници одсека за границу раде на распоређивању војника мартовске партије '99, у гарнизонима Зајечар и Пирот.

Јавља се начелник Штаба, генерал-мајор Љубиша Стојимировић, и извештава да са екипом из Савезног министарства одбране ради на решавању статусних питања. Тражим да пренесе захтев старешинама Управе за односе иностраним војним представницима и официјерима за везу са КФОР-ом да ступе у везу са Командом КФОР-а и командантом Џексоном и да траже спречи нападе терориста на државној граници на јединице на Косову и Метохији, на маршевске колоне Војске и цивила, и да му укажу да терористи поседају положаје које смо ми напустили.

Одлучујем да одем на Командно место

„Гранд“ и у Привремено извршно веће Косова и Метохије да се видим са председником Зораном Анђелковићем. Хоћу да разговарам о напуштању територије Косова и Метохије од стране цивилног становништва. Пре поласка долазе пуковници Средојевић и Старчевић. Први, да потпишем наредбе за јединице, а други у вези са поруком коју треба да упутим припадницима Треће армије.

Мере за спречавање злоупотребе оружја

Потписујем Наређење, стр. пов. бр. 872-189/8 од 11. јуна 1999. године, у вези са предузимањем мера за планско измештање јединица Приштинског корпуса са Косова и Метохије. Између осталог, у њему је наредено да: (1) начелник Органа безбедности Команде Треће армије са јединицама војне полиције Треће и Прве армије, у сарадњи са јединицама МУП-а, обезбеди примерну саобраћајну дисциплину на свим путним правцима, а посебно у зони Треће армије ван Косова и Метохије; (2) да се предузму посебне мере у градовима Врање, Лесковац, Ниш, Прокупље и Крушевац, због веће концентрације јединица; (3) тежиште контроле имати на правцу Приштина-Подујево-Куршумлија-Прокупље и на деоницама Мердаре-Куршумлија, на обилазници код села Висока и Прокупље-Ниш, код села Трупаље.

Другим Наређењем, стр. пов. бр. 872-189/8 од 11. јуна 1999. године, регулисане су мере за спречавање злоупотребе оружја, минско-експлозивних средстава и других убојних средстава од стране јединица и појединаца који се измештају са Косова и Метохије. Наређено је да се одмах по измештању са територије Косова и Метохије одузму муниција, минско-експлозивна средства и друга убојна средства од свег људства, команди, јединица и установа и сигурно распореди у новим рејонима размештаја и да се спрече крађа и сви видови њихове злоупотребе.

Пуковник Мирко Старчевић је, сходно наређењу ШВК да се команданти свих нивоа обрате јединицама и одају признање за постигнуте резултате и хероизам у одбрани отаџбине, написао предлог текста моје поруке. Читам текст који је Старчевић написао у свом препознатљивом стилу. Мењам неколико формулација и наређујем да Поруку што пре пошаље свим једини-

цама да се прочита пред стројем. У тексту Порукe је написано:

„Вера у победу, љубав према нашој Отаџбини, вера у истину и правду, сигурност у наше могућности и способности, јединство народа и Војске били су наш мотив, којим смо се надахњивали да истрајемо. Ви сте својим храбрим и витешким држањем задивили читав слободарски свет, а наша херојска одбрана натерала је агресоре да нас поштују и одступе од остварења својих мрачних циљева.

Највећи злочинци које историја познаје били су сигурни да ћемо пред њиховом силом пасти на колена и молити за милост. У свом бестијалном походу и варварској агресији вршили су огромна разарања, сејали смрт људи који су пред њима криви само што су Срби, грађани Србије и Црне Горе и што су волели своју Отаџбину. Својом називи 'цивилизацијом' показали су да су варвари. Њихове лажи устукнуле су пред истином. Правдом смо победили неправду. Сила права надмашила је право силе. А наша срца, знање и одлучност победили су врхунску технологију агресора.

Синови који воле слободу и отаџбину

Та највећа војна машинерија и технологија 20. века израђена за сејање смрти и разарања, заборавила је битну особину наших грађана. Занемарили су да смо синови који изнад свега воле слободу и своју Отаџбину. Занемарили су наш пркос, понос, гордост на нашу историју, огромну вољу и храброст да се супротставимо сваком освајачу.

Ниједан педаљ наше отаџбине није отргнут. Разбили смо и уништили шиптарске терористичке банде које су, као средство агресора и својих сепаратистичких вођа, хтеле да силом отцепе колевку српске цивилизације, културе и духовног живота. Хтели су да остваре сан о тзв. 'Великој Албанији'. Ти снови, захваљујући вама остадоше пусти и недостижни. Пусти снови остадоше о поробљеној СР Југослави-

ји. Те снове и мрачне циљеве распршили сте им ви јуначким држањем, одлучним командовањем, високим борбеним моралом.

Ви сте имали имена - богови дужности и права, у борби, потврђени синови Отаџбине. На томе вам честитам, изражавам свој понос и чини ми част што сам био на челу таквих јунака као што сте ви. Вама војницима прошлогодишње мартовске класе који сте скоро 16 месеци били у одбрани најсветлије српске груде. Вама војницима осталих класа који сте без страха прилазили дисциплинованом извршавању својих задатака. Вама, припадницима резервног састава и добровољцима који се одазвасте на захтев Отаџбине и стадоште у строј бранилаца њене слободе и части. Вама, старешинама који сте својим знањима, стручношћу и вером у људе и себе, учинили максималне напоре и на челу својих јединица, људе водили ка победи.

Нажалост, рат нам је наметнут. У строју наших јединица нема наших погинулих и рањених бораца. Погинули нас обавезују да у даљој борби истрајемо, јер су њихова дела и животи уграђени у темеље наше будућности. Они неће бити нити смеју бити заборављени. Клањамо се њиховим сенима, а на њиховим делима васпитаваћемо младе генерације које ће, сигуран сам, с поносом изговарати њихова имена.

Јунаци и старешине!

Ви сте часно, одговорно и до краја извршили све своје задатке које је пред све нас поставило наше највише државно и војно руководство. Потврдили сте да сте достојни потомци наших славних предака. На то будите поносни.

Ускоро ћете се вратити у своје матичне гарнизоне. Неке јединице ће у нове. Наставићемо да се бавимо својим задацима и обавезама како бисмо се, ако устреба, супротставили евентуалним агресорима. Свима вама желим добро здравље, успех, личну и породичну срећу, а рањеним припадницима наше Армије брз опоравак.

На свему вама, синови Отаџбине, још једном честитам за изражено херојство и дела које ће наше потомство памтити. Живела Савезна Република Југославија!

Живела Војска Југославије!"

Пре него што је отишао у Приштину, пуковник Мирко Старчевић извештава да су медији објавили изјаву коју сам дао Дрецу и да је примљена са великим изненађењем, и домаће, али више стране јавности. Каже ми да је изјава дошла у правом тренутку. Љут сам што Дрецу није испоштовао договор, али то се више није могло променити.

Руси долазе

Са Командног места „3" у Нишу добио сам информацију да је контингент из састава СФОР-а у 10.05 часова прешао Гранични прелаз са Републиком Српском, „Бадовинци", на Павловића ћуприји. Састав контингента је 150 војника и 44 возила, од којих 15 оклопних транспортера. Крећу се правцем Београд-Ниш-Прокупље-Приштина. Следи писмена информација.

То је пријатно изненађење, с обзиром на информације које су долазиле, да је мало вероватно да се Руси ангажују у саставу КФОР-а. Прво што сам помислио је да Руси дођу на Аеродром „Сла-

тина". Одлучио сам да одредим начелника Штаба, Стојимировића, да дочека Русе у Приштини и да их води на Аеродром. Једино чега се прибојавам је да руску јединицу не открије НАТО авијација и спречи је да дође на Косово и Метохију. Друга опасност је да генерал Џексон пре њиховог доласка пошаље хеликоптерски десант да заузме Аеродром „Слатину", као објекат стратешког значаја за НАТО. Због тога наређујем Лазаревићу да Други оклопни батаљон 15. оклопне бригаде до даљег не помера из рејона села Магура и да се приближи аеродрому.

Убрзо затим стиже телеграм ШВК, Сектора за оперативнo-штабне послове, о саставу руског контингента. Очекује се да јединица којом командује генерал-мајор Владимир Рипуковников, јачине 155 људи са 15 оклопних транспортера, 14 моторних возила, шест цистерни, три теренска моторна возила, четири возила везе, једним тегљачем и једним санитетским возилом, прође Ниш у поподневним часовима. Наређено је да се организује прихват и послужење колоне и да се размести у рејон где може највише да допринесе заштити српског народа.

Одмах затим зове генерал Младеновић. Пита да ли сам добио телеграм у вези са доласком Руса, и шта је његов задатак. Наређујем да дочека колону и пружи потребне услуге и да одреди патролу војне полиције да је води ка Приштини. На крају разговора Младеновић ми каже да из Оперативног центра ШВК траже хитан одговор на питање: Да ли припадници Војске, приликом измештања из рејона Подујева, пале и шиптарске и српске куће и локале?". Тражим да пренесе извештај да за сада нема таквих података, да ћу предузети мере да проверим, и да са овом информацијом одмах упозна начелника безбедности, пуковника Антића, да линијом органа безбедности испита случај и извести ме.

У Приштини је необично живо. На улицама је велики број људи, највише Шиптара. На тротоарима испред продавница оживеле су уличне тезге. На њима је најосновнија роба. Кажем пратиоцима: „Одједном пун град људи, а до јуче нигде нико. Одакле се створише?"

„Крили се по кућама и оближњим селима, као и увек", коментарише возач Драган.

„Нису имали разлога да се крију од нас, већ од бомби НАТО авиона. Али они то никада неће признати. За њих смо ми криви", одговарам.

На Командном месту „Гранд" велика гужва. Прекид бомбардовања утицао је и на радну дисциплину. Добио сам утисак да локација Командног места није више тајна. Присутни су генерали Стојимировић, Ђаковић, Лазаревић, Ковачевић и Ристић из Савезног министарства одбране. Поздрављам све присутне. Захваљујем генералу Ристићу што је дошао да решава тренутно најважније проблеме, статусна питања припадника Армије. Информише ме о досадашњим одлукама и каже да нема разлога за бригу.

(Наставља се)

Предиспокација јединица са простора Космета у унутрашњост Србије

Геополитички и геостратегијски значај Косова и Метохије (2)

ОТИМАЊЕ ДУШЕ СРПСКОГ НАРОДА

Уопште није случајно што је српска средњовековна држава Немањиха за своје средиште, за срце територије, одабрала Косово и Метохију, а не неку другу просторну област. Губитком Космета настала би просторна празнина која би представљала ненадокнадиви „меки трбух” Србије.

Пише: Проф.
др Тодор Л. Петковић,
генерал-мајор у пензији

Преламање интереса и утицаја великих сила у балканским односима показује бројне сличности из прошлости иако су се улоге многих измениле. Сада је нова доминантна улога Сједињених Америчких Држава на Медитерану, Балкану, Европи и Блиском истоку коју у прошлости није имала ниједна велика сила у претходна два века. Ојачала је и улога уједињене Немачке, с тежњом даљег пораста, а смањена је улога Русије. Реафирмисана је улога Турске као регионалне силе. При томе се заборавља да је амерички утицај у Турској неспоран већ педесет година и да њен наступ према Балкану није у колизији са америчким утицајем. Европске силе у том погледу имају другачији став. Турска и друге силе само користе афинитете одређених снага на Балкану и пружају им подршку сагласно блискости интереса с њима.

Европска унија тешко остварује своју заједничку а камоли јединствену спољну политику, јер државе чланице, посебно оне које имају статус сила, имају у најмању руку више неподударних стратегијских и других циљева. То највише долази до изражаја у разликама између европских и америчких идеја и пројеката о будућим балканским економским повезивањима. Ново у савременом „управљању” балканским односима и проблемима је улога Уједињених нација и НАТО-а, као и постојање утицаја ММФ-а и Светске банке, у којима је улога САД водећа.

Улога и утицај Русије се код нас прецењују, јер она сама истиче да је њен први и најважнији спољнополитички циљ развијање односа у новом судству, у Заједници Независних Држава. Она признаје да не води светску политику изван остваривања улоге у ОУН. Она је данас разапета између евроатлантске и евроазијске политичке оријентације. Она је у прошлости служила и као чинилац „европске равнотеже”, што данас није случај због немачко-француских односа и савезништва у Европској унији и примене санкција од стране САД и ЕУ.

Перспективе Балкана

Балкан данас одражава недовољно јасне и противречне геополитичке и економске карактеристике. Иако географски припада Европи, Балкан у целини није интегрални део ни економског ни политичког простора Европе. Без обзира што сама географија намеће међузависност, на Бал-

кану ипак нема заједничких политичких и економских институција, те се не може сматрати организованим регионалним ентитетом. Основне карактеристике Балкана су хетерогеност и транзитност. Последња хетерогености је политичко-територијална уситњеност, а транзитности – присуство интереса великих сила.

Велике силе на балканској ветрометини не наступају више као ривали, већ као „међународна заједница”. Ривалство је препуштено балканским народима, да се боре за изградњу националних држава или за неповредивост граница. Међународна заједница је у периоду после „хладног рата” пореметила балканску равнотежу, тако што је у одређеном смислу делегитимисала значај принципа територијалне целовитости вишенационалних држава (принцип територијалног суверенитета) и оснажила принцип самоопредељења народа. Чињеница да основне мањинске заједнице на Балкану налазе подршку за свој идентитет у суседним државама, додатно продубљује избијање конфликта и могућност за њихову интернационализацију. Поремећења равнотежа тешко се поново успоставља. Међународна заједница нема разрађену стратегију ограничавања конфликта, поготово за балкански тип конфликтности, за који су карактеристичне тешкоће у дефинисању агресора, спремност на беспоштедну борбу, непридржавање закона и правила традиционалног ратовања, нејасно дефинисани региони ратних дејстава и слично.

Балкан ће, вероватно, остати нестабилно подручје, са више кризних жаришта. Стабилност би се могла постићи само ако би све земље тог подручја биле обухваћене неким регионалним системом колективне безбедности или неким европским интеграционим политичким и економским процесима. Преовлађују рационални тонови, диктирани, пре свега, економским интересима. Стога ће се, у разрешавању садашњих односа између земаља на Балкану, највероватније, одабрати и прихватити оно решење које у највећој мери одговара свим заинтересованим странама,

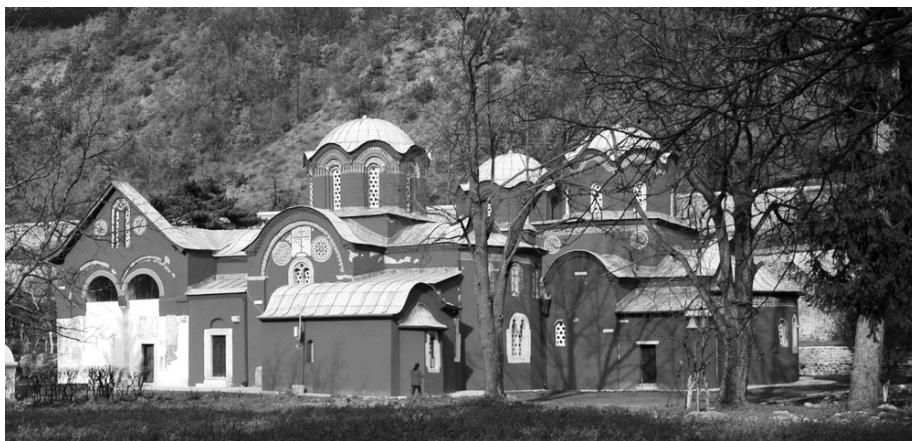
уз респектовање појединачних захтева у целини или бар делимично, односно у мери у којој то не нарушава битне интересе других страна. Дакле, ради се о некој врсти компромиса права, интереса, жеља и могућности. При томе је значајно напоменути да се већина фактора заинтересованих за решавање балканског чвора залаже за брзо изнајлажење решења. По њиховом уверењу, времена за чекање нема, јер у случају избијања нових сукоба, Европа може врло лако да одустане од даљег ангажовања на решавању балканског проблема из бојазни да се сукоби не прелију ван граница региона.

Из претходно наведеног може се закључити да међународна заједница, а посебно Европска унија и САД, мора признати да је Балкан неодвојиви део Европе, као раскрсница цивилизација и интереса. Стога се не могу прихватити илузије да ће Европа дозволити да Балкан остане жариште сукоба и, као такав, уђе у њен састав. Због тога, у садашњим условима, као императив поставља се комплементарност друштвено-политичких система балканских земаља са европским земљама и њиховим системима. Укрштање интереса великих сила на Балкану мора се посматрати и кроз димензију њихових међусобних интереса, посебно на крилним географским позицијама у оквиру континента. Међусобни интереси великих сила су често супротни и дивергентни. Све то утиче на безбедност земаља у региону, а посебно на безбедност Србије.

Ризница ресурса

Простор Косова и Метохије одликује се низом карактеристика и чинилаца који одређују моделе и стратешке сценарије политичких актера умешаних у ту кризу. Ти чиниоци и карактеристике од којих зависи геополитички положај Косова и Метохије, боље рећи без којих се тај положај не може ни сагледати ни валоризовати, јесу: физичко-географске карактеристике, положај тог простора у односу на друге суседне просторне целине, положај у склопу државног простора Србије, место и улога тог простора у целини балканске територије и вредновање Косова и Метохије као стратешког простора на страни главних центара моћи који одлучујуће утичу на европску, балканску политичку и војнополитичку архитектуру.

Косово и Метохија је величине 10.860 км², што у односу на остали део државног простора Србије износи 12 одсто. Ако се пође од чињенице да је просторна величина Србије толика да јој једва обезбеђује статус геостратешки респектабилног фактора у југоисточној Европи и на Балкану, евентуални губитак Косова и Метохије значајно би тај статус или ослабио или у целини нарушио. Са тог становишта посматрано, може се истаћи да својом просторном величином Косово и Метохија у значајној мери доприноси геостратешкој респектабилности наше државне територије. Бројни су привредни и природни ресурси који простор Косова и Метохије истичу у први план. Ти ресурси, за једну малу и релативно неразвијену државу, каква је Србија, представљају веома значајну величину. Није уопште искључено да је и то једна од битних чињеница која условљава агресивно настојање великих сила

Пећка патријаршија је један од најзначајнијих споменика српске прошлости

да изузму простор Косова и Метохије из државне ингеренције Србије, рачунајући да би је на тај начин економски знатно ослабили. До агресије НАТО-а и заузимања Косова и Метохије, један од готово нестварних препрека на путу пуне интеграције косметских Албанаца у привредни, политички, културни и сваки други садржај и облик живота у Србији била је немогућност међусобне језичке комуникације. То је била последица дуге опструкције државе Србије, што су из политичких разлога практиковали и наметнули политички правци тзв. албанске политичке алтернативе. Насилно решавање кризе на Косову и Метохији током 1999. године довело је до огромних жртава и разарања, што нас је још више удаљило од могућности интеграције албанског живља у државни поредак Србије.

Без обзира на врло респектабилне природне, привредне и развојне ресурсе са којима располаже јужна српска покрајина, њен највиши геополитички и геостратешки значај је условљен низом историјских, политичко-географских и одбрамбених разлога. На основу свих претходних карактеристика којима се одликује територија Косова и Метохије, на основу њеног места у склопу балканског потконтинента и улоге коју тај део Балкана има како за Балкан у целини, тако и за Србију и Албанију посебно, Косово и Метохија има највећи геополитички и геостратешки значај, посебно као историјско, културно-цивилизацијско и духовно средиште српског народа и српске државе. Уопште није случајно што је српска средњовековна држава Немањинића за своје средиште, за срце територије, одабрала Косово и Метохију, а не неку другу просторну област. Косовска и метохиска котлина (две котлине) просторно заштићене високим планинама са све четири стране света, са бројним пролазима и просторним везама са околним гравитационим просторима, том делу државе давала су изглед „макро-тврђаве“. На бедемима дуж целог обода та тврђава се релативно лако бранила од свих који су намеравали да угрозе опстанак средњовековне Србије. Унутар границе те тврђаве и њених бедема цветали су сви садржаји и облици државног живота оног доба.

Идентитет нашег народа

Посебно је важно истаћи да су са Косовом и Метохијом подједнаком снагом зрачи-

ле споне Србије ка Јадранском, Егејском и Црном мору. Туда су ишле главне геополитичке аспирације Немањинића и њихове намере просторног ширења државе и нових освајања, која су достигла зенит у време Душановог царства. У време највећег привредног и културног процвата средњовековне Србије, на Косову и Метохији се налазило престони град (Призрен), а цела област је постала истинско средиште државе, и то у сваком погледу. Да је то тако, говори и чињеница о преко 1300 сакралних објеката православне духовне традиције које је српска средњовековна држава подигла на Косову и Метохији. Већина тих објеката има велику архитектонску, културно-историјску и религијску вредност. То је у правом смислу речи кичма културно-цивилизацијског и духовног идентитета српског народа. Они који се баве српском духовношћом, и то изван цркве и православне религије, кажу да је Косово и Метохија српски Јерусалим. Без њега Срби неће бити то што јесу, неће бити историјски народ, већ аморфна, демографска маса. У истој тој визури, у визури атака на народни идентитет српског народа и отимања његове душе, може се и мора разумети најновија агресија коју се креатори новог светског поретка извршили на Србију 1999. године. Нема потребе освајати Београд, Шумадију, Подриње, Војводину да би се Срби коначно историјски поразили. Довољно је што су нас напали и освојили Косово и Метохију и тако нам ишчупали и срце и душу, која мирује на Косову и Метохији и одатле шаље своје зраке. НАТО агресија и бомбардовањем, потпогнутим албанским терористима, више од 250.000 Срба је покренуто на коначну сеобу, без права да се икада та сеоба изврши у супротном смеру. Тек када су Срби натерани да напусте Косово и Метохију и када пристану да Косово и Метохија није више њихова биће у потпуности остварен циљ протагониста новог светског поретка. Неће то бити само губитак десетак хиљада квадратних километара веома квалитетног етничког простора, већ губитак Срба самих, биће то коначан историјски пораз, и то без права на поправни испит из историје. Треба се надати да ће националне и политичке елите, којима је поверена судбина народа, схватити суштину те подмукле геополитичке игре коју против наше државе и народа воде креатори новог светског поретка.

Поред највећег духовног и цивилизациј-

ског значаја Косова и Метохије за српски народ, тај простор има непроцењив геостратешки значај. Управо из тих разлога креатори новог светског поретка том делу Србије придају највећи геополитички значај и улогу за њихову намеравану контролу Балкана и даље ка Црном и Каспијском мору. Мало је рећи да се Косово и Метохија, заједно са Македонијом и јужним Поморављем, налази у самом географском, па и геостратешком епицентру Балкана. Губитком Косова и Метохије настала би просторна празнина која би представљала ненадокнадиви „меки трбух“ Србије, тако што би се Ибарском котлином и даље ка Поморављу и Шумадији за преко 120 км уклинчила у само географско средиште српског етничког простора.

На сцени лобисти

Промена државног и политичког статуса Косова и Метохије ће, по принципу домина, имплементирати нове захтеве за преиспитивање истог таквог статуса и других, по неким спорних територија које су саставни део Србије. Немоновно би то на дневни ред поставило и питање опстанка Дејтонског мировног споразума, а свака његова ревизија би по дефиницији значила нове редукције српских територијалних и етничких права. У суштини, намеравана прекомпоновања балканског простора пре свега имају за циљ даље редуковање територија које припадају српском етничком простору и даље слабење српског фактора у склопу нове геополитике Балкана и југоисточне Европе, коју креирају САД. Простор Косова и Метохије као нова база НАТО-а и САД био је крајњи стратешки циљ САД.

Косметски проблем, тј. односи између две супротстављене стране могу се посматрати са три становишта: са гледишта односа силе (војне), на основу финансијске моћи једне и друге стране, као и са становишта права уопште, посебно међународног права. У прва два аспекта косметски Албанци имају искључиву предност, ако би сила и новац били једини одлучујући чиниоци (наравно уз спољну економску и војну подршку и помоћ САД и НАТО). На то указује и чињеница да је интервенција НАТО-а имала у ствари, као свој главни циљ, стварање независног Косова и Метохије, са правом косметских на независност, ако испуне неке европске стандарде („условна независност“, коју најбоље истиче изјава Х. Солане да „у Европи има места и за нове државе уколико поштују европске вредности“). Другим речима, Косово и Метохија не могу остати у оквиру Србије, као њен аутономни део, без обзира на то како се схвата реч „аутономија“, као велика, средња или мала, као суштинска или мање суштинска. Што се тиче односа новчане (финансијске) моћи предност још увек имају Албанци, који су уложили огроман капитал, углавном мафијашког порекла, да придобију америчке званичнике за њихову ствар. Њихов лоби је знатно јачи од српског лобија у Америци.

(Наставља се)

Разговор са др Костом Новаковићем,
пуковником у пензији

ТОЛЕРАНЦИЈА СПАСАВА И СРБЕ И ХРВАТЕ

Коста Новаковић је од почетка 1992. године обављао дужност помоћника команданта за информисање и правне послове у Команди 9. корпуса ЈНА у Книну. По измештању ЈНА из Хрватске (19. маја 1992) постављен је за помоћника начелника за информисање у Управу Посебних јединица милиције РСК. На тој дужности био је до укидања тих јединица 1. децембра 1992., када је по наређењу генерала Миле Новаковића отпочела реализација стварања Српске војске Крајине. Од тада је био помоћник команданта СВК за морал, информисање, верска питања, правне послове и односе са међународним организацијама. Истовремено, у дужем периоду био је и портпарол СВК и председник Комисије РСК за размену заробљеника и шеф војне делегације РСК. По функцији био је члан Колегијума команданта СВК (ГШ СВК). Учесник је и сведок агресије Републике Хрватске на Републику Српску Крајину. Веома прилежно проучава историју Срба у Далмацији, о чему је написао више научних радова и књига. Живи у Београду и члан је Главног одбора УВПС.

Недавно је обележен 4. август. Како доживљавате тај дан и каква осећања вас обузимају тог датума?

Дан општег напада, тачније агресије Републике Хрватске извршене 4. августа 1995. године на Републику Српску Крајину је један од најтежих, најтужнијих и најтрагичнијих дана српског народа са простора на којима је живео, готово исто толико колико и хрватски народ. Још тежа осећања остављају величање наводно највеће хрватске победе, организовање спасавања и радовања, све поводом протеривања четвртине свог становништва српске националности. Ми Срби из Српске Крајине, Хрватске, Далмације, Славоније и Барање тога дана, као и следећих дана тугујемо, сећајући се и одајући поштовање, уз организовање помена нашим најблиским, рођацима и пријатељима, настрадалим, нејужно убијеним у грађанском рату у Хрватској (1991-1995), као и у претходним ратовима.

Какве су последице Бљеска и Олује данас?

Последице Бљеска и Олује су готово катастрофалне за српски народ у Хрватској (Српској Крајини, Хрватској, Далмацији, Славонији и Барањи).

Не заговарам никакво братство, али сматрам да Срби и Хрвати морају наћи начин да живе ако не заједно, онда једни поред других, у потпуној толеранцији и уважавању. Без тог ће се у некој даљој историји међусобно уништити. Основни проблем на простору бивше Југославије и шире на Западном Балкану је управо проблем српско-хрватских односа. Међунационални и верски проблеми на овом простору имали су и имаће дугорочни примат над економским проблемима.

Др Коста Новаковић

Хрватска агресија на Западну Славонију извршена 1. маја 1995. године (Бљесак) само је увод у каснију агресију. Изведена је на заштићено подручје Уједињених нација УНПА зону Запад, на разоружане Србе на том простору, који једини након више хрватских напада, нису преузели оружје из магацина под контролом Мировних снага, јер су имали поновљене гаранције од истих, како ће у случају хрватског напада бити заштићени. Последнице су познате. Протерано је око 15.000 српског становништва, убијено је и нестало 287 људи. Имовина је опљачкана и девастирана.

Општа хрватска агресија на на југозападне делове Српске Крајине од 4. августа 1995. године (Олуја), припремана је дуго времена. Хрватска је обезбедила вишеструку препој у људству и ратној техници, обезбедила је савезника из Муслиманско-хр-

ватске федерације (армија босанских Муслимана и Хрватско веће одбране из Хрватске Заједнице Херцег Босна), помоћ НАТО-а и МПРИ – агенције пензионисаних генерала САД, па чак Мировних снага УН. На једног српског становника нападао је у просјеку један хрватски војник.

Олуја је вишедимензионални појам. У најкраћем, то је кодни назив за војно-редарствену акцију, односно агресију Републике Хрватске на Републику Српску Крајину изведену 4. августа 1995. године.

У суштини. Олуја је и дугорочан процес. То је: агресија на РСК, на Србе из Крајине који су до Устава РХ од 22. децембра 1990. године били конститутивни народ, заједно са Хрватима; то је агресија на заштићено подручје УН – Венсов план по Резолуцији СБ УН 743 од 21. фебруара 1992; то је протеривање око 230.000 Срба из западних делова РСК, што је највећи прогон и погром становништва у Европи од завршетка Другог светског рата; то је убиство 1.872 преосталих Срба у РСК које је др Фрањо Туђман, хрватски председник, позивао да остану код својих кућа, јер им је тобоже, како се изразио у Брионским транскрипцијама, гарантовао сигурност; то је уништавање целокупне покретне и непокретне имовине Срба Крајишника, уз наглашено намерно паљење и рушење кућа. Олуја је процес који и даље траје, Срба је све мање у Хрватској, а поред обнове, девастација се и даље наставља. Посебан је притисак на стално застрашивање, оптуживање и хапшење мушкараца бивших припадника ЈНА и Српске војске Крајине и милиције, за које је најважнији аргумент да су били тамо или да су рођени тамо, све остало је ирелевантно, поред масовности на почетку, годишње се ухапси или оптужи по неколико Срба из РСК и Хрватске.

Како тумачите однос Хрватске према тим догађајима, тачније какав је њихов положај тамо?

У Хрватској се стално помињу и понавља из дана у дан, готово из сата у сат да је то био домовински, праведан, ненападачки, одбрамбени и слично, само не и грађански рат. Идеологија домовинског рата и култ бранитеља су utkани у историјску матрицу нове Хрватске. То је хрватска званична верзија распада нове Југославије, по којој оружани сукоби нису квалификовани као грађански рат и сукоб ЈНА са сецесионистима, већ као српска агресија на независну Хрватску, што је историјски фалсификат јер у том тренутку није било Србије ни независне Хрватске у међународном поретку и међународној заједници.

Срби су означени као хегемонистички тлачитељи у СФР Југославији и као такви они претендују на делове хрватске територије, те су и непријатељи хрватске независности.

Рат у Хрватској 1991-1995. године је искључиво грађански рат у свим фазама и по свим елементима, теорије и праксе. Хрватски политички и научни кругови на све начине покушавају да избегну постојање грађанског рата. У том смислу парламент Хрватске (Сабор) усвојио је две декларације - Декларација о домовинском одбрамбеном рату (2000) и Декларација о Олуји (2006). Према првој декларацији Хрвати нису одговорни ни онда када су чинили злочине, а према Декларацији о Олуји, она је рганизована због ослобађања, односно реинтеграције окупираних подручја у целину Хрватске и због ослобађања делова суседне Босне и Херцеговине. Међутим, Међународни суд правде у Хагу, у пресуди (2015) по тужби Хрватске и противтужби Србије, одбацује оптужбе о геноциду, али наглашава да је Олуја, поред реинтеграције подручја у уставни поредак Хрватске и етничко чишћење већине Срба из Хрватске, које у објективном смислу улази у сферу геноцида.

У другостепеној пресуди Међународног суда за ратне злочине на простору бивше Југославије (2017) против политичких и војних представника Хрватске Заједнице Херцег Босне, истиче се да су учествовали у заједничком злочиначком подухвату са др Фрањом Туђманом, председником Републике Хрватске, Гојком Шушком, министром одбране Хрватске, генералом Јанком Бобетком, начелником Главног стожера Хрватске војске и другима, и наглашава да је Хрватска извршила агресију на другу државу (Босну и Херцеговину).

Положај Срба у Хрватској је све тежи. Пре свега све их је мање. Углавном су то људи старије популације. Ако и има млађих људи, немају запослења, посебно им нису доступни послови у државној управи и државним предузећима. Не могу користити свој српски језик и ћирилично писмо, уз низ других ограничења. Постоје српске средине које још немају воду, струју и прилазне путеве до својих кућа.

Како ви доживљавате тренутне односе између Србије и Хрватске? Да ли видите шансу да икада постану бољи?

Можемо констатовати да односи између Србије и Хрватске нису добри. У правилу погоршање односа се дешава око и у току хрватске прославе Олује. Устаљена је пракса да су Срби и Србија криви за све што није добро у Хрватској.

Чињеница је да су лоши односи између Србије и Хрватске, конкретно између Срба и Хрвата веома штетни за обе земље и оба народа. Нема блиских народа у Европи осим ова два народа. Наше везе су вишеструко утемељене – вековни живот на истом простору, вишеструке родбинске везе, заједничко српско-хрватско потомство, језичке, културолошке, психолошке особине, практично све осим религије, али то некад није био превелики проблем, о чему најбоље сведоче бројни Срби католици.

Не заговарам никакво братство, али сматрам да Срби и Хрвати морају наћи начин да живе ако не заједно, онда једни поред других, у потпуној толеранцији и уважавању. Без тог ће се у некој даљој историји међусобно уништити. Основни проблем на простору бивше Југославије и шире на Западном Балкану је управо проблем српско-хрватског односа. Међунационални и верски проблеми на овом простору имали су и имаће дугорочни примат над економским проблемима.

Шта можете рећи читаоцима о вашој новој књизи "Срби у Далмацији и приморју"?

Монографија Срби у Далмацији и приморју, на око 600 страница текста, говори о Србима у северној, средњој и јужној Далмацији и Боки Которској, настаним на овим просторима почетком 9. века и о Србима који настањују Трст почетком 18. века, што је потврђено сведочењима и документима иностраних и српских историчара. Уз коришћење релевантних историјских показатеља, архивских и других докумената и обимне литературе, дат је осврт на географске, демографске, верске, просветне, културне, политичке и друге чињенице о Србима у Далмацији и Приморју. У књизи су представљене 242 познате личности српске националности из Далмације, Боке, северног приморја и Трста, који су на овим просторима оставили значајан траг у свим областима живота и рада. Уз биографије личности дате су и њихове фотографије, а одговарајуће делове текста пропратило је још шездесетак географских мапа, фотографија и табела.

Зашто је важно да се такве књиге пишу?

Пре свега, важно је да се на основу прикупљене грађе, докумената и литературе обједине и систематизују показатељи о Србима у Далмацији и

приморју у једну компактну целину. Посебно је важно да се укаже на велики допринос Срба у дугогодишњем блиском суживоту Срба и Хрвата на источној обали Јадранског мора и шире у Хрватској, Далмацији, Славонији, Барањи и Војној, касније Српској Крајини. У време израженог процеса асимилације преосталог српског становништва у Далмацији и приморју, важно је да се назначе да су поједини великани из српског корпуса становништва опстајали и у још тежим условима. За дивљење и понос су, међу осталим - академици Лујо Адамовић, Матија Бан и Валтазар Богишић, научник Руђер Бошковић, сликари Влахо Буковбац и Марко Мурат, Медо Пуцић, генерали Марко Војиновић и Матија Змајевић, епископи Бан Митрофан, Јоаникије Липовац, бискупи Мато Водипић, Андрија Змајевић, бискуп Богдан Леополд Мандић, католички светац, прота Сава Накићенович, католички свештеник дум Иван Стојковић, књижевник Иван Гундулић, сликари Игњат и Џвијето Јоб, Стефан Митров Љубиша и Ђорђе Војновић, председници далматинског сабора у Задру, Лујо Бакотић, писац књиге Срби у Далмацији (од пада Млетачке републике до уједињења), где наводи да је при крају времена на које се односи књига (1918) у Далмацији живело 600.000 становника, од тог броја било је 120.000 Срба православне вере и отприлике 20.000 до 25.000 Срба католичке вере. Поред осталих, чувени кошаркаш Дражен Петровић је рођен у Шибенику од оца Јована, Србина и мајке Бисерке, Хрватице.

Зашто је важно да Срби у Хрватској очувају српски језик, писмо и свој национални идентитет?

Језик је за сваки народ један од најбитнијих елемената нације. Он је средство комуникације унутар нације, потврђивања, повезивања и живљења у заједници. Језик је симбол заштите заједништва у нацији и важан чинилац у осећањима људи који исто говоре. То је и веза која уједињује чланове групе, заједнице и нације. Језик Срба из Крајине је српски језик ијекавског изговора. Писмо, у нашем случају ћирилично, само потврђује језичке вредности.

Поред српског језика и ћириличног писма, битни елементи за очување српског идентитета на просторима бивше Хрватске су национална култура, национални дух, заједничка судбина и интереси, национална историја и посебно национална свест, која је најјаче средство интеграције и хомогенизације нације, па тиме и Срба из Далмације и приморја.

Антонија Вучићевић

Извор: Франкфуртске вести

Поводом одласка генерала армије Драгољуба Ојданића (1941–2020)

ЖИВОТ ПОСВЕЋЕН ОДБРАНИ ЗЕМЉЕ

Хашки трибунал неоправдано је казнио првог генерала непоразене војске. Студија о разлозима напуштања простора Космета шиптарског становништва 1999. године указује на истину о овим догађајима

ПИШЕ: ЗВЕНИМИР ПЕШИЋ

Прва асоцијација када се помене име генерала армије Драгољуба Ојданића јесте херојска одбрана наше земље од агресије НАТО-а 1999. године. На дужност начелника Генералштаба ВЈ постављен је 24. новембра 1998. године. О томе је потписнику ових редова својевремено изјавио: „Иако сам био свестан ситуације у земљи, окружењу у међународној заједници, и већ донете одлуке о агресији на СРЈ, моја патриотска осећања нису ми дозволила да као заклету војнику од такве одлуке правим проблем. Мада сам испуњавао све услове за пензију, што ми нико не би могао оспорити, нисам је затражио. Тиме сам, свесно жртвујући себе, сачувао свој образ, образ генералског кора и образ својих предака и потомака.“

Чим је ступио на дужност, генерал Ојданић отпочео је у Генералштабу ВЈ, стратегијским групацијама и оперативним саставима ВЈ, припреме за супротстављање војске агресору... Први пут је тада планирано и реализовано стратегијско расељавање ратних материјалних резерви и њихова дисперзија. Током неправедног, асиметричног, муњевитог и сведимензионалног рата, који је трајао 78 дана, генерал Ојданић био је начелник Штаба Врховне команде. Са генералима задуженим за поједине области, успешно је командовао одбраном земље против агресора који су били неколико десетина пута надмоћнији и за око 700 пута економски јачи и имали на располагању обнове изворе, док су наши извори били веома ограничени. У условима инфериорности у наоружању (агресор имао средства ратне технике четврте и пете технолошке генерације, а наша војска претежно друге, у мањем обиму и треће) до изражаја у одбрани дошли су благовремена и дозирана мобилизација, потом маневар борбеним саставима и јединицама, маскарност војске у целини и висок морал бранилаца. Цела војска, готово све време, била је у покрету... Спречени су покушаји копнене операције НАТО-а, створени услови да наша војска непобеђена изађе из рата и да се западни војни савез, без великих последица по ауторитет, извуче из балканског глиба.

Тешки дани

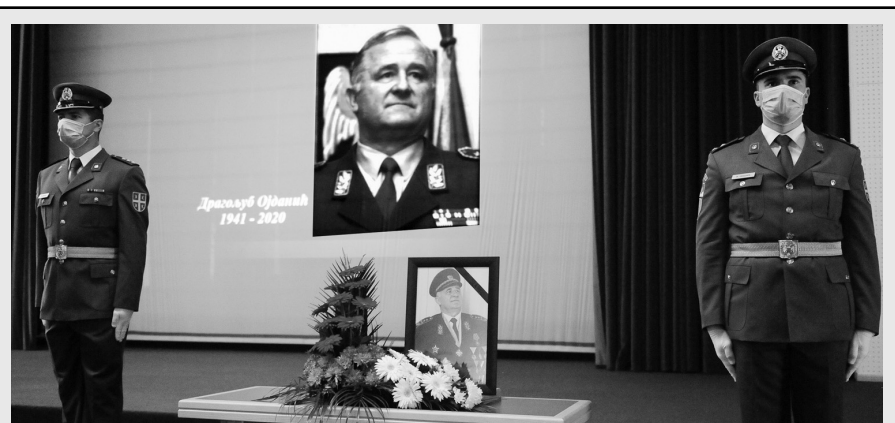
Стратези НАТО-а били су изненађени када се војска, у духу Резолуције СБ УН

бр. 1244 и Војнотехничког споразума, организовано премештала са простора Косова и Метохије у друге делове Србије. Губици ВЈ у људству и техници, како се испоставило, били су минимални, у односу на ратне стандарде савременог ратовања,

то јест испод свих стандарда за такву врсту сукоба.

После петооктобарских промена тадашња власт у Србији, на захтев Хашког трибунала, који је, како ће се касније показати, формиран само да би се осудили Срби, испоручила је државни и војни врх СРЈ (Србије). Међу оптуженима био је и генерал Драгољуб Ојданић...

Претресно веће Међународног кривичног

Комеморација у Дому Гарде

ПРИЗНАЊА НАЈБОЉЕ ГОВОРЕ

Поводом смрти генерала армије у пензији Драгољуба Ојданића, 12. октобра је у Дому Гарде на Топчидеру одржан комеморативни скуп.

О животном путу генерала Ојданића говорио је начелник Управе за традицију, стандард и ветеране пуковник Душко Шљиванчанин, који је подсетио да је током своје војничке каријере генерал Ојданић био командант Ужичког корпуса (1992-1993), начелник штаба Прве армије (1993-1994), командант Прве армије (1994-1996), као и да је заменик начелника Генералштаба ВЈ постао 1996. године, а од 1998. до 2000. године начелник Генералштаба ВЈ, затим и министар одбране СРЈ.

- Читав радни век, све своје знање, посветио је војсци, дао засигурно немерљив допринос развоју оружаних снага и систему одбране, у прилог чему говоре бројне награде и признања која су му додељена, међу којима и она највиша државна и војна: Орден народне армије, Орден заслуга за народ, Орден братства и јединства, Орден за војне заслуге - истакао је пуковник Шљиванчанин.

Од генерала Ојданића опростили су се и генерали у пензији Радован Томановић, Љубомир Бајић, Бранко Крга и председник Скупштине града Ужица Бранислав Митровић.

Драгољуб Ојданић рођен је 1941. године у селу Равни код Ужица. Војну академију копнене војске смер пешадија завршио је 1964. године, Командно-штабну академију 1975. године, а последипломске студије ратне вештине завршио је 1985. године, стекши звање магистра.

Службовао је у Сарајеву, Ђаковици, Призрену, Приштини, Ужицу и Београду.

За ратне заслуге 1999. године унапређен је у чин генерала армије и одликован Орденом слободе, највишим војним признањем, које се додељивало за изванредне успехе у руковођењу и командовању војним јединицама.

Активна војна служба престала му је 2000. године

Сахрана у селу Равни УЗ ЗВУКЕ МАРША НА ДРИНУ

Генерал армије Драгољуб Ојданић, уз војне почасте, у присуству родбине, званичника и бројних поштовалаца сахрањен је 13. септембра у родном селу Равни крај Ужича. Цеременији су присуствовали државни секретар у Министарству одбране Александар Живковић и заменик начелника Генералштаба ВС генерал-мајор Петар Цветковић, негдашњи председник Владе РС Никола Шаиновић и други.

Опшастајним говором окупљенима се надахнуто обратио бивши начелник Генералштаба ВС генерал Љубиша Диковић.

У почасној стражи били су генерали у пензији Бранко Крга, Спасоје Смиљанић, Миломир Миладиновић, Божидар Делић, Милош Ђошан и Божимир Пилчевић.

Симболично, по жељи породице преминулог генерала Ојданића, драмска уметница Ивана Жигон одрецитовала је „Пркосну песму“ Добрице Ерића и отпевала песму „Генерале, генерале“, која никога није оставила равнодушним.

Генерал Ојданић је испраћен уз звуке Марша на Дрину.

З. П.

ног суда за бившу Југославију је 26. фебруара 2009. године осудило генерала Ојданића на 15 година затвора за кривична дела која су наводно причињена док је обављао дужност начелника ГШ ВЈ и током агресије НАТО-а на СрЈ.

Трибунал је у наставку (2010. све до 2013. године), под утицајем естаблишмента неких страних земаља, како је то у отвореном писму, неколико месеци касније, навео дански судија Хархоф, променио жалбени ток до неизвесног рока. Није било ни трага најави о одржавању жалбене расправе на коју је генерал Ојданић чекао четири године. У то време њему је истицало две трећине времена проведених у притвору у односу на 15 година затвора, па му је даљиостанак у притвору био бесмислен, нарочито због тога што му је знатно било нарушено здравље. У кратким и интензивним преговорима Ојданићеве одбране са Тужилаштвом, постигнут је договор да обе стране повуку своје жалбе, да се споразум односи искључиво на његову одговорност, да то не може утицати на жалбе, нити се користити против жалби осталих из предмета „Косово“.

У списима Тужилаштва наводи се да Ојданић није сарађивао са Тужилаштвом за време првостепеног суђења и жалбеног поступка. Исто тако се констатује да Ојда-

нић није сарађивао са Тужилаштвом за време издржавања казне у притворској јединици УН. Ојданић је сматрао да је сарађивао са Тужилаштвом тако што је пристао да повуче своју жалбу и што је изразио жаљење жртвама које су страдале због поступања за које је осуђен.

Пробој истине

Већи део жалбе генерала Ојданића на првостепену пресуду чинила је студија о узроцима привременог изласка шиптарског становништва са простора Косова и Метохије. Он је доказао да су пре почетка оружане агресије почеле припреме за прихват избеглица у Македонију, а посебно у Албанију; да су повећане врло осмишљене психолошко-пропагандне активности како би на знак или наредбу сепаратистичко-терористичке тзв. ОВК цивили напуштали своје домове по унапред утврђеним плановима и најкраћим путем изван територије КиМ. Инсценирана је тзв. хуманитарна катастрофа како би агресор оправдао своју ничим изазвану нелегалну оружану агресију, супротну међународном хуманитарном и ратном плану.

Агресор је, како се наводи у студији, високим интензитетом борбених дејстава присилио и албанско и српско становништво на исељавање из својих домова,

ПЕТ ПУТА ВАНРЕДНО УНАПРЕЂЕН

Војничку каријеру генерал Ојданић започео је 1958. године, када је завршио Пешадијску подофицирску школу у Сарајеву. Војну академију КоВ окончао је 1964, Командно-штабну академију 1975, Последипломске студије ратне вештине 1985 и Командно-штабну школу оператике 1986. године.

Обављао је дужности од командира одељења, чете, команданта батаљона, бригаде, корпуса и команданта 1. армије, до начелника Генералштаба ВЈ (начелника Штаба ВК) и министра одбране. Све службене оцене, осим прве, биле су одличне и писале су их различите старешине. Пет пута ванредно је или превремено унапређен у виши чин, што је, вероватно, рекорд у нашој војсци.

Носилац је многобројних одликовања, медаља и друштвених признања.

За ратне заслуге 1999. године унапређен је у чин генерала армије и одликован је Орденом слободе. Активна војна служба престала му је 2000. године.

сталним ракетним ударима и застрашујућим бомбардовањем, па чак и стратигијским бомбардерима Б-52 и Б-1. Терористичко-сепаратистичка ОВК присиљавала је становништво да се исељава када би у сарадњи са агресором очекивала појачана дејства против ВЈ и МУП-а Србије, када су губили своје положаје, када је становништво одбијало послушност (вршене су масовне ликвидације свих који нису прихватили њихове сепаратистичке идеје), када су као отпорне тачке коришћена насељена места и приликом њихових губитака коришћено је становништво као живи штит ради напуштања бојишне просторије, када је било потребно инсценирати тзв. хуманитарне катастрофе ради оправдања сецесионистичких-терористичких дејстава и оправдања агресије. Заједничка и синхронизована дејства тзв. ОВК и агресора с једне стране, и ВЈ и МУП-а с друге, била су видљива и битно су утицала на исељавање цивила. Што се ВЈ и МУП-а тиче, није постојала синхронизована и планирана активност. Непобитна је чињеница да су дејства агресора и тзв. ОВК били главни узрок изласка цивила. Тежишта дејства агресора биле су општинне на граници са Албанијом и Македонијом и на правцу Качаник–Приштина.

Управо ових дана у Војној штампарији (издање Медија центра „Одбрана“) завршава се књига (студија) генерала Ојданића чији је наслов „Режирање хуманитарне катастрофе (Привремен одлазак Албанца с Космета 1999. године)“. Биће то откривење многих чињеница о рату 1999. године.

Истина је то заслужила.

ИЗВОР: Печат

Сустрет ученика прве генерације Војне гимназије

СЕЋАЊА НАВИРУ...

У просторијама Војне гимназије у Београду 1. септембра одржан је сустрет прве генерације ученика те школе који су средње образовање започели 1970. године са ђацима који тек започињу усавршавање у тој реномираној војној школској установи. Људи са богатим искуством, међу којима је десетак генерала, више од 10 доктора наука, неколико команданата бригада у рату и челника значајних установа и институција у систему одбране, пренели су искуства младима о школовању и нашта треба посебно да обрате пажњу. Млади су постављали питања која су их занимала и тако су и једни и други задовољили радозналост и обогатили

сазнања.

Директор Војне гимназије капетан бојног брода Мирослав Ћитић говорио је гостима из свих крајева Србије о томе шта се данас чини у тој школској установи како би ученици стекли потребна фундаментална знања за Војну академију. Говорио је и о томе које све обавезе има управо реализује Војна гимназија и какви су даљи планови.

Негдашњи ђаци сусрели су се том приликом са министром одбране Александром Вулином, замеником начелника Генералштаба ВС генерал-мајором Петром Цветковићем, ректором Универзитета одбране генерал-потпуковником Гораном Радовановићем и на-

челником Војне академије бригадним генералом Бојаном Зрнићем.

Пре равно 50 година у првој генерацији Војне гимназије у Београду обрело се 213 ученика, да би школовање четири године касније, завршило њих равно 200. Остаће трајно записано да је први у рангу био Петар Ћорнаков. По оствареном успеху била је то једна од најуспешнијих генерација у пет деценија дугој историји те школске установе. У београдску Војну гимназију уписивали су се претежно младићи из Србије, Македоније и делимично БиХ. У то време постојале су војне гимназије у Загребу и Љубљани.

Занимљиво је да прва генерација није имала војне предмете и да су свршени ученици поред Војне академије КоВ могли да се упишу у Ваздухопловну војну академију, Навдухопловно-техничку војну академију и Морнаричку академију.

Сустрету ученика прве генерације Војне гимназије у Београду присуствовао је њихов разредни старешина генерал-потпуковник Будимир Коцић и неколико наставника.

Остаће забележено да је одлучујућу улогу за формирање гимназије у Београду имао генерал-пуковник Виктор Бубањ. Првих неколико година Војна гимназија је користила зграду 10. београдске гимназије, а та зграда је касније припала је војнообразовном систему.

Дружење припадника прве генерације је настављено је потом у једном београдском ресторану, где су током поподнева „претресане“ договорштине и евоциране успомене на многе важне догађаје из периода школовања.

З. П.

Женидба потомка ратника

КАПЕТАНОВ ДАН

Ових дана на венчању се у униформи појавио капетан Филип Николић, син пуковника у пензији Милојка, унук заставника у пензији Селимира (учесник НОР-а од 1944) и праунук капетана Живка (учесник НОР-а од 1943). За многе је то било изненађење, али за одабране сватове којих је због коронавируса било само тридесетак та свечаност је значила наставак породичне традиције.

На наше питање зашто је свадбено одело заменио свечаном униформом официра Војске Србије капетан Филип Николић одговара:

—Много је мотива који су допринели томе да донесем такву одлуку, али бих међу њима посебно истакао неговање војничке традиције и афирмацију војног позива међу рођацима, пријатељима и суграђанима. Припадам четвртој генерацији вој-

них старешина у мојој породици и полажем сву наду у то да се традиција неће прекинути за још много поколења. Афирмацију војног позива посматрам као лично и професионално задужење и обавезу. Војну гимназију сам уписао на Велику Госпојину 2005. године и то су били моји први војнички кораци. Сада, након 15 година, војни позив је једно од примарних обележја мог живота, па сам на исти дан 2020. године запросио своју садашњу супругу, каже Филип.

Поред младожење испуњена поносом стајала је у белом наочита Катарина.

—Од првих дана нашег познанства, била сам окружена Филиповим колегама, добрим пријатељима. Како је време одмичало, заједничка дружења постала су део наше свакодневице, а ја сам имала прилику да увидим

колико су ти људи изузетни и срећу да се једно од наших пријатељстава крунише кумством. Иако сам неретко била у таквом окружењу, на дан венчања, када сам видела Филипа у униформи, осећала сам се посебно, почаствовано, узвишено. Проводећи време са својим супругом и његовим пријатељима у мени се јавила жеља да по завршетку основних академских студија, упишем Школу резервних официра на Војној академији. Веома сам срећна јер је поред мене у

општини и у цркви стајао човек којег, поред дивне униформе, лепе и највеће људске вредности и врлине, изјавила је Катарина.

Када је о поносу, срећи, задовољству и традицији реч, на почасно место овога текста стављамо др Милојка и Миру Николић, родитеље капетана Филипа.

Верујемо да ће пример младих супружника бити узор и за друге младе официре и њихове девојке који ступају у брак.

З. П.

Још једном о телефонском шаховском турниру у Врњачкој Бањи

ИГРА У ВРЕМЕ ВАНРЕДНОГ СТАЊА

У приградском насељу Врњачке Бање, на обронцима планине Гоч, у својој кући која још није потпуно завршена, са својом супругом Барбаром, живи наш колега, један од најактивнијих чланова УВПС Радун Дабижљевић, звани Дуне, како га иначе ослонљавају сви пријатељи и познаници. Рођен је 1935. године у селу Дршник, општина Клина на Косову и Метохији. Средњу војну школу инжењерије завршио је 1957. године, али га је жеља за усавањем и образовањем навела да дипломира на правном факултету у Загребу, а касније због потреба војне службе завршио је и војну академију у Сарајеву. Радио је широм Југославије, а најдуже у војнообавештајној служби из које је и пензионисан 1994. године. Има сина и ћерку и по троје унучади од њих.

Након увођења ванредног стања Дуне је поштовао све уведене мере, али је могао да изађе и прошета по свом дворишту и шумици која се налази одмах поред куће. И поред тога много су му недостајали контакти са пријатељима којих има јако много. Неколико дана је размишљао како ли се осећају сви они који живе у становима и немају никакве могућности за излазак. То га је посебно оптерећивало и ноћима није дало мира. Са многима се чуо телефоном, слао поруке подршке и охрабрења, али је био убеђен да то није довољно. Како је добар део свога живота посветио шаху; републички је шаховски судија, положио испит за учитеља ша-

ха и предаје шах у основним школама два часа седмично, написао и штампао шест књига о тој игри сасвим је природно да су му мисли биле усмерене у том правцу.

После неколико дана размишљања и телефонског разговора са другим шаховским судијама одлучио је да покрене шаховски турнир „Играјмо шах код куће“ Врњачка Бања 2020, који ће трајати од 13. априла до 13. маја. СО Врњачка Бања је прихватила да буде покровитељ овог турнира. Дуне је написао одлуку о организовању турнира и правилник по којем ће се он одвијати. Као директор и организатор, формирао је стручни штаб у који су ушла четворица шаховских судија, од којих је главни међународни шаховски судија из Јагодине Бобан Милојевић. Користећи само мобилни телефон, Дуне је на доступне бројеве послао обавештење о почетку турнира, а након тога и први шаховски проблем, којих је укупно било седам. Сазнање о турниру се врло брзо проширило, тако да је број учесника убрзо

премашио 80. Стизала су решења са свих страна, од Новог Сада до Скопља и од Бањалуке до Подгорице. У Србији готово да нема града из кога није било пријављених учесника. Међу њима су и велемајстори Душан Рајковић из Смедеревске Паланке, др Мирослав Миљковић из Ниша, Алија Муратовић из Новог Пазара и Синиша Дражић из Новог Сада, затим шест интернационалних мајстора и 15 ФИДЕ мајстора.

Такмичење и пласман нису били првасходни циљ, већ је то била помоћ да се што лакше и безбрижније проведе време у изолацији и до краја испоштују све мере које је уводила Влада Републике Србије и Кризни штаб. Дуне је уз задатке слао и поруке подршке да будемо дисциплиновани, упорни и одговорни у борби против короне, као и да је победа против короне сасвим извесна. Вести о турниру са сличним порукама су пласиране у средством средства информисања: ТВ Врњачка Бања, Врњачке новине и Глас Подриња из Шапца. Поруке захвалности које је Дуне примао од учесника турнира показују сву оправданост његовог постојања у овом времену. Велика захвалност и од организатора и од учесника је исказана и свима који су ангажовани у борби против ковида - 19, а првенствено здравственим радницима, волонтерима који су помагали људима у изолацији, полицији и војсци.

Такмичарски део турнира је завршен 12. маја. Прво место је освојио велемајстор Алија Муратовић из Новог Пазара, друго др Миодраг Минић, лекар у болници Врњачка Бања а треће Иван Радковић председник Скупштине општине Врњачка Бања. За првопласиране су обезбеђени пехари и медаља, а свим учесницима поштом су достављене дипломе и захвалнице.

Како би се сећање на овај турнир задржало што дуже, Дуне је одлучио да штампа књигу у којој ће бити објављено све што је везано за турнир, као и имена свих учесника са фотографијама. Припрема материјала је у току и на томе штаб ради интензивно. Дуне се нада да ће пронаћи и људе добре воље који су спремни да финансијски покрију штампање књиге.

Ј. Симић

Адвокатске заврзламе

ДУГ ПУТ ДО ПРИПАДАЈУЋИХ ПАРА

На тему још неисплаћене разлике на повећану пензију од 11,06, коју није добило до данашњег дана још много наших војних пензионера, слободан сам да се обратим и у мом случају изнесем неке чињенице које се у најкраћем огледају у следећем:

-Уговор о пружању адвокатских услуга (адвокат Бутолан) посредством Општинске организације УВПС „Нови Београд“ склопио сам децембра 2011. године.

-Марта месеца 2012. године, обавештен сам да је мој предмет евидентиран код поменутог адвоката под бро-

јем 24/13, наводно изгубљен. „Пронађен“ је крајем 2015. године!

-Од тог времена па до данашњег дана, на моје инсистирање добијам одговор да се мој случај решава и да се налази на Вишем суду.

-Врхунац неодговорности је достигао током епидемије „корона“ вируса, када сам добио усмени одговор од адвоката да је у поступку коначна пресуда, али да је због корона вируса судско решење тренутно обустављено.

-Напомињем да ми је Фонд ПИО нудио 2015. године вансудско поравнање али

сам од тога одустао јер су адвокати „претили“ великим таксама и другим трошковима које би морао да платим уколико пристанем на вансудско поравнање.

Пошто сам војни пензионер у деветој деценији живота питам се да ли ћу доживети коначно решење мога случаја.

У нади да ће овај мој апел бити објављен у нашем листу, чији сам редовни читалац, срдечно вас поздрављам.

Заставник у пензији
Ђуро Беци

Откривена спомен плоча генералу Милану Симовићу – Зеки

СЕЋАЊЕ НА СЛАВНОГ КОМАНДАНТА

У шумадијском селу Витковац, на левој обали Западне Мораве и путу од Краљева према Крагујевцу, у сиромашној сељачкој породици, 1917. године родио се Милан Симовић – Зека, бивши начелник Штаба РВ и ПВО ЈНА. Још као дете је био велики заљубљеник у авијацију и сањао је да једнога дана полети. Са 16 година се упутио у Нови Сад, где је у Петроварадину уписао, а касније и завршио Ваздухопловну под-официрску школу и постао пилот са чином наредника. На почетку рата избегао је заробљавање. Касније је ступио у Краљевачки партизански одред, а крајем 1941. године и у 1. пролетерску бригаду. Октобра 1943. године постаје заменик команданта Прве ваздухопловне базе, а у априлу 1944. и њен командант. Од 1946. до 1948. године школовао се на Вишој војној академији у СССР-у и већ тада је било јасно да се ради о врло способном и перспективном официру. Током каријере обављао је више дужности у РВ и ПВО али је у два мандата био и директор ЈАТ-а. Као круна његовог рада било је постављање на дужност команданта РВ и ПВО у јануару 1970. године. На тој дужности је остао до јула 1972. године, када прелази на дужност помоћника савезног секретара за народну одбрану, где остаје до пензионисања 1977. године.

У чин генерал-пуковника је унапређен 1970. године.

Нажалост, пензију није дуго уживао, јер је преминуо 9. јуна 1988. године и сахрањен у Алеји заслужних грађана на Новом гробљу у Београду.

Све наше колеге које га памте и лично познају истичу да је био командант јаким принципа, одан свом послу али врло благе нарави и са пуно разумевања према својим потчињенима. Један од његових сарадника који га се радо сећа и неизмерно поштује је и пензионисани пуковник Миливоје Бакић који сада живи у Краљеву.

Захваљујући иницијативи појединаца дошло се до идеје да се у родном месту генерала Симовића постави спомен-плоча која ће поново оживети сећања на овог изузетног официра. Најупорнији је био Александар Ерац, који је обезбедио подршку градске управе и 98. Ваздухопловне пригаде (вбр) из Лађеваца, тако да је спомен-плоча постављена на згради Дома културе у Витковцу на дан његове смрти, а откривена је 16. јуна ове године. Откривању спомен-плоче и полагању венаца су присуствовали представници Градског већа града Краљева Милун Јовановић и Радоје Томашевић, пуковник у пензији, делегација 98. вбр са замеником команданта пуковником Александром Милићевићем на челу, а и делегација Градског одбора УВПС Краљево коју је предводио председник Рајко Марашевић.

Госте је поздравила и захвалила се на оваквој иницијативи председница Месне заједнице Витковац Снежана Мацаревић, професор разредне наставе која је иначе и директорка ОШ „Свети Сава“ у краљевачком приградском насељу Рибница.

Ј. Симић

Још једно сећање на прослављеног команданта

ГЕСТ ДОМАЋИНА

Вест о смрти генерала Драгољуба Ојданића дирнула ме у срце и вратила 29 година уназад.

Један сусрет са дичним официром, командантом, и вештим војсковођом, генералом Ојданићем остао је трајно урезан у мом сећању.

Октобар 1991. године, мобилизација неких јединица, треба кренути да се брани крвљу стечена слобода и домовина.

Предамном хаубички артиљеријски дивизион 105 мм, врхунски обучен и увјежбан за извршење борбених задатака. Техника исправна, утоварено три борбена комплета артиљеријске муниције. Увече примих борбену заповест за вишедневни марш ради подршке једне моторизоване бригаде.

Ујутру полазак јединица на марш, а испраћају присуствује командант Титоградског корпуса, затим Момир Булатовић и Мило Ђукановић.

Први дневни марш завршавамо у Ужичкој Пожеги. По доласку у касарну, дивизион дочекује командант бригаде пуковник Драгољуб Ојданић и кратко, војнички, командантски каже: „Паркирајте возила и оруђа, ако имате неко моторно возило неисправно замените, узмите из нашег возног парка. Војска у ресторан на вечеру, обезбеђено преноћиште у баракама“. Затим је питао да ли имамо вреће за спавање, када је добио одговор не, рекао је: „Имамо доста врећа, узмите за сваког војника, рат је, иде зима“.

Ујутро у осам сати издата заповест за следећи дневни марш. Излази командант Ојданић са флашом ракије и каже, једна шљивовица за срећан пут, желим да извршите све борбене задатке и вратите дивизион у гарнизон Даниловград.

Ето какав је био Ојданић, официр, командант, храбар војсковођа наше армије, који је неколико година касније (1999) са својом војском стао на мегдан, хорди злочинаца НАТО-а да брани слободу и наша огњишта.

Пуковник у пензији **Радивоје Здравковић**

Обележена Шуматовачка битка

ПОБЕДА НАД ТУРЦИМА

Поводом 144. годишњице битке на Шуматовцу и победе над турском војском у Српско-турском рату 1876. године на спомен обележје посвећено овој значајној битци, положени су венци и одата пошта палим јунацима. Венце су положили делегације Војске Србије, општине Алексинац, СУБНОР-а Алексинца и Нишавског округа, САБОР-а, Удружење резервних војних старешина, Удружење козака у Србији и представници Странке Руса.

Шуматовачка битка остаће у историји записана као заједничка борба Руса које је предводио генерал Черњајев Михаил и српска војска којом су командовали

пуковник Коста Протић, Милојко Лешјанин и Ђура Хорватовић, док је одсудну одбрану водио пуковник Јеврем Марковић (брат Светозара Марковића). Турске снаге су напаале Алексинац 23. августа у зору и покушале да заузму Шуматовца. Међутим српска артиљерија са Шуматовца натерала је Турке да се уз велике губитке повуку и доживе пораз. Погинуло је преко 500 турских војника, а из састава српске војске 143. У бици за село Моравац, прославио се и пуковник Николај Рајевски који ће погинути код Адровца и чији ће лик послужити Толстоју да одслика грофа Вронског у свом делу „Ана Карењина“.

IN MEMORIAM
Боривоје Ђ. Поповић
(1935-2020)

**ЧОВЕК КОГА СУ
ПОШТОВАЛИ**

Средином августа угаasio се живот Боривоја Ђ. Поповића, пуковника у пензији, кога ће они који су га познавали памтити по ерудицији што је пленио и смелим интелектуалним анализама друштвене стварности. Био је један од оснивача Ваздухопловног завода „Космос“ у Бања Луци. Потом је био начелник 23. класе Ваздухопловнотехничке школе у Рајловцу. Питомци те класе радо су певали химну која делом гласи: „23. памтити се мора. То је класа најбољег мајора. То је класа Поповића Бора“... Пут је веома образованог и начитаног мајора даље водио у Војноиздавачки завод, где је све до пензионисања обављао дужност уредника за војностручну литературу. Аутор је неколико запажених књига.

Боро је оставио за собом дубоке трагове. Две деценије је предавао предмете из области електротехнике и радарске технике. Четрнаест година је био уредник Редакције „Савремена војна мисао“. Мало се зна да је Поповић аутор чак 250 одредница у „Војном лексикону“. Уредио је или стручно редиговао чак 127 дела из области одбране. Објавио је (сам или као коаутор) више монографије од којих и „Начелници Војне академије (1850-2000)“, „Бесчашће и незнање у ратној вештини“, „Јасеновац – највећа српска гробница“, „Летопис српских војсковођа“ и друге.

Као начелник класе будућих старешина Боривоје Поповић је често говорио о чојству и јунаштву. Приликом обележавања годишњице 23. класе негдашњим питомцима је између осталог поручио: „Негујте као најнежнији цвет породичну срећу, јер вам без ње и личне среће нема, избаците из својих тела и душа сваки облик мржње и жељу за било каквом осветом, праштајте и томе научите и своју децу, будући да само прави људи то могу и умеју да чине. Без те васељенске потребе нестао би и људски род. Када вас на то упућујем не мислим да тиме треба и да заборавите, из свог памћења избришите, све евентуалне гадости и злодела које вам је неко учинио, смејте се и радујте се животу, он је само један и врло кратак. Стога у средини где обитавате, нарочито у породичном кругу, зрачите позитивну животну енергију, уколико желите да психофизички останете нормални. Будите добронамерни, чините добра дела, добро се кад-тад добрим врати. Туђој несрећи се не радујте и никоме је не пожелите.“

Боривоје Поповић је редиговао и био један од уредника друге књиге Удружења војних пензионера Србије. Хвала му и слава му.

Н. А. - Б. М.

IN MEMORIAM
Никола Драговић
(1923-2020)

УГЛЕД СТЕКАО РАДОМ

На ВМА је недавно преминуо Никола Драговић, потпуковник у пензији, прекаљени борац и старешина, учесник НОР-а 1942-1945, примеран члан УВПС, велики активиста у друштвено-политичким организацијама, једном речју човек кога су сви ценили и поштовали и имали срећу и част да са њим раде и сарађују или су га познавали.

Никола је рођен 23.11.1923. године у селу Страхињићи, срез Даниловград, у угледној и познатој породици. По завршетку основне школе и ниже гимназије, одлази у Пећ на школовање на Вишој реалној гимназији (Метохија је у то време у Зетској бановини).

Напад на Југославију, априла 1941. године, капитулација, окупација и распарчавање земље, спречиле су Николу да заврши велику матуру, у Пећкој гимназији, одлази у родне Страхињиће, припремајући се за време које долази. Још у Пећкој гимназији упознаје се са радничким покретом, постаје активан и велики симпатизер покрета младих, посебно СКОЈ-а. Лета 1942. године укључује се у Народноослободилачки покрет као борац, постаје члан СКОЈ-а, касније и Комунистичке партије.

Од борца до командира и политичког комесара Николу за све време рата красе храброст и брига за сваког борца. Учествоје у ослобађању Београда, а ратни пут завршава ослобођењем Сарајева, априла 1945. године и других места у БиХ.

По завршетку рата и формирањем ФНРЈ, Никола се упућује на двогодишње школовање у Совјетски савез, као млад и образован борац и старешина. По повратку са школовања у Сарајево постаје старешина и наставник у школовању ратних кадрова за старешинске дужности у јединицама ЈНА.

Касније долази у Београд, ради у Управи безбедности, где се истиче стручношћу и педантним радом. Дуже време ради у школском центру безбедности, као наставник за стране обавештајне службе. Због ширег општег образовања и изванредног познавања руског језика, Никола преводи многе стручне и научне часописе са руског за потребе службе безбедности. Исто тако, учествује у разговорима наших и страних представника, пре свега совјетских, као званични преводилац.

Никола Драговић рано одлази у пензију, у 50. години живота, када је својим знањем, и искуством, те образовањем, могао још значајније допринети развоју и јачању службе безбедности у Армији. После пензионисања, потпуно се ангажује у раду друштвених и политичких организација које су везане за одбрану земље.

Као врсни стручњак и ерудита, држи предавања на појединим факултетима и трибинама од значаја за одбрану земље, бавећи се још ангажованије преводилаштвом. По формирању УВПЈ, касније Србије, Никола је један од најактивнијих чланова у МЗ „Братство јединство“, данас МЗ „Савски кеј“.

За учешће у НОР-у и заслуге за допринос у изградњи наше армије, посебно за јачање и развој њених службе безбедности, Никола Драговић је одликован бројним ратним и мирнодопским одликовањима и другим признањима.

Остаје у трајном сећању свих оних, који су га познавали и имали срећу да са њим раде и сарађују. Посебно ће остати у трајном сећању и успомени бројне и поштене породице, као примеран супруг, брижан отац и деда, нарочито најмлађој ћерки Тамари, данас угледној професорки и докторки на ВМА.

В. В.

Још једном о почетку рата 1914. године

РАТА БИ БИЛО И БЕЗ АТЕНТАТА У САРАЈЕВУ

Нови докази о заверама Аустроугарске да пороби нашу земљу. Фердинанд дан пре убиства рекао да је одлучено да се Србија нападне после маневара.

Две недеље пре атентата почело цртање нове политичке карте Европе.

У јуну 1919. године, на Париској мировној конференцији, закључен је и Версајски споразум између савезника Антанте и Немачке. У складу са овим уговором, Немачка је признала кривицу за рат. Морала је да врати неке територије околним државама, да плати ратну штету пет милијарди долара и да победничким државама да сву своју трговачку морнарицу.

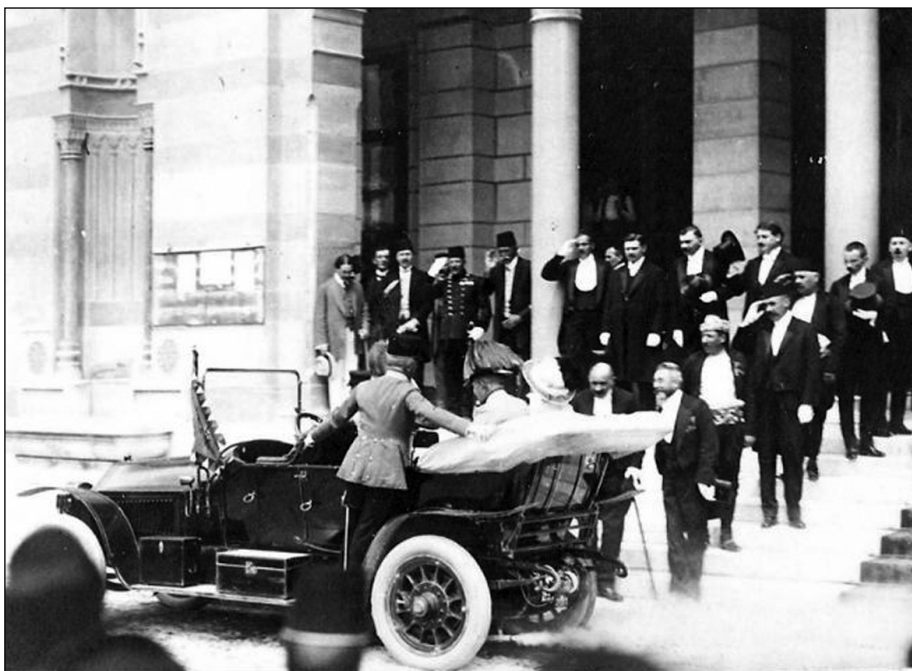
Притиснути теретом огромних обавеза, у годинама које долазе, Немци покушавају на све начине да одговорност за избијање Великог рата пребаце на другу страну. Ангажују познате историчаре, нарочито оне из Америке, да попут за прву велику ратну катастрофу врате у Сарајево. Да се Србија окриви за атентат на Фердинанда, а да преко тога царска Русија буде оптужена за све ратне недаће.

Тај прст кривице усмерен ка Србији, попут најгорег вируса, шириће се наредних деценија, од Коминтерне до подсвести интелектуалаца леве оријентације, а преко њих до многих научних и политичких институција широм света. Све до данашњих дана.

Иако је Фриц Фишер, вероватно један од најважнијих немачких историчара, у књизи „Циљеви Немачке у Првом светском рату“ на више од 900 страна, уз мноштво аутентичних докумената из релевантних архива, убедљиво доказао немачку одговорност за рат, последњих 20-30 година „тај фантомски дух о набеђеној кривици измилео је из боце“ и поново је на тапету Србија као реметилачки фактор, не само на Балкану већ и у Европи.

У лето 1914. године Србији никако није одговарао никакав рат. Измученост балканским ратовима и прилично нестабилна политичка ситуација, јер Влада није контролисала све сегменте државне власти и није се знало ко доноси кључне одлуке, Пашић или неко други, разлог су што Београд у том тренутку није желео сукоб, а нарочито не светски.

Постоје многа документа да је светски рат планиран много пре Сарајевског атентата. Још у новембру и децембру 1912, после Другог балканског рата, Беч није могао да се помири са чињеницом да Србија намерава да успостави коридор преко Албаније до Јадранског мора. Аустроугарска је била решена да и војном интервенцијом спречи Србију у тој намери. И Берлин је био одлучан да поддржи тај аустроугарски војни поход.

Атентат у Сарајеву је послужио само као повод за напад на Србију

Јека ратних бубњева

Немачки цар Вилхелм II се 23. новембра 1912. године састао са Фрањом Фердинандом и тада је направљен план напада на Србију. Свесне да би тај рат могао да прерасте у светски, интервенисале су Енглеска и Италија, и полука Берлин-Беч одустаје од намере, али не смирује јеку ратних бубњева.

Недавно је откривено и писмо гувернера БиХ Оскара Поћорекa упућено министру финансија Аустроугарске Леону Бјелинском, 28. маја 1913. године, из кога се јасно види да су постојали планови за почетак Првог светског рата 13 месеци пре атентата у Сарајеву и 14 месеци пре аустроугарске објаве рата Србији. Ово писмо спада у примарне историјске изворе, јер је настало оног момента када се догађај десио и оно је један од најзначајнијих историјских извора за изучавање питања кривице и одговорности за почетак Првог светског рата. Нажалост, до сада није било доступно историчарима нити је коришћено у научним радовима.

У бечким архивама постоје документа која недвосмислено показују да је читав један век пре ових дешавања Аустроугарска израђивала разноразне елаборате и ратне планове у којима је био само један циљ: како да се двојна монархија прошири испод Саве и Дунава.

Још 1807. године, непосредно по избијању Првог устанка, када је Србија тек почела да добија атрибуте самосталне државе, сачињена је једна врста елабората за аустројског цара на иницијативу надвојводе Карла. Овај документ би могао да се назове и првим планом за анексију Србије у модерној историји Аустрије. Од тада, па све до 1914. године, заправо све до 1918. године, док Хабзбуршко царство није нестало са историјске сцене, сачињено је мноштво таквих планова. Четири године касније, 1811, када је српска држава већ била постала стварност, у Бечу се издаје наређење да се прекину све везе између Срба у Угарској са Србима у Србији.

Аустроугарска монархија је после Берлинског конгреса и одмах након окупације БиХ 1878. године усмерава поглед преко Дрине. Непрекидно се припремала да нападне Србију. Леополд Берхтолд, аустријски државник и дипломата, инсистирао је на томе да се у свим канцеларијама аустријске владе истакне максима: „Србију треба уништити“ („Serbia delenda est“).

Три корпуса против Србије

Аустријски војни историчар Франц Вајнвурм пронашао је у Ратном архиву у Бечу податке да је још 1891/92. сачињен план напада на Србију и да се још тада воде лемике да ли напасти Србију преко Дрине

Српски војници на положају

или Саве и Дунава. Из већине докумената види се да се при састављању планова за рат против Србије скоро увек рачунало са наступањем из Босне... Аутор овог ратног плана, боље рећи студије, био је начелник Генералштаба Фридрих Бек.

Из наведене студије види се да је аустроугарски генералштаб рачунао с тим да би Србија могла да на прву борбену линију изведе 160.000 војника и да су за њихово уништење довољна три корпуса.

Из аката Ратног архива у Бечу види се да је у јануару 1894. године мајор Јохан Ширмбек, из Операционог бироа аустроугарског генералштаба, сачинио посебну студију за случај рата против Србије. Према овој студији, офанзива против Србије требало је такође да уследи из Босне код Вишеграда. Истовремено с њом требало је да буде извршен напад на Београд, чији су положај и одбрамбено стање „били повољни“ за Аустроугарску.

Две године касније, 1896, у аустроугарском генералштабу израђује се још један ратни план. Њен творац Франц Кун фон Куненфелд, начелник Б групе у Операционом бироу, похвалио се 1931. године да је он лично сачинио први темељ ратног плана за напад на Србију.

ДЕЈСТВА ПРЕКО ДРИНЕ

Од 1907. године, када начелник Генералштаба постаје Конрад фон Хецендорф, интензивно се завршавају оперативни планови за рат против Србије. И 1909. године били су потпуно готови. Као и сви претходни планови, и овај предвиђа офанзивно дејство преко Дрине да би се што брже заузела северо-западна Србија.

Уласком у 20. век, рат са Србијом био је све чешћа тема разговора у аустроугарском генералштабу. За тај рат, који се онда сматрао већ сасвим извесним, биле су „одређене трупе ХВ корпуса, војне команде Задра, затим IV, VIII и XIII корпуса са домобранима загребачког, будимпештанског и сегединског дистрикта“.

Из годишњих извештаја јасно се види да се у аустроугарском генералштабу стално мислило на рат са Србијом. Сачувана акта у Ратном архиву у Бечу потврђују да се 1906. године, „у глобалу“, разматрао план рата са Србијом, само што се сада о нападу на Србију говорило не као о рату, већ као о „казненој експедицији“.

Припрема биле две ратне игре

У фебруару и почетком марта 1909. године Конрад фон Хецендорф наредио је да се хитно изради операциони план и за случај рата са Србијом и Црном Гором. Овај план сачинио је пуковник Рудолф Пфефер. Због врхунске тајности овог задатка, он је овај посао урадио сам. У пролеће 1913. године Поћорек је такође лично израдио операциони план против Србије - за Шесту армију над којом је он имао врховну команду. Шеста армија требало је да пређе Дрину код Увца источно од Вишеграда и да по могућству са што јачим снагама избије на линију Ужице - Чачак, да би бочно осигурала напад Пете армије, чим ова армија стигне до Ваљева. Са колико озбиљности је аустроугарски војни врх приступао изради ових планова говоре и две „генералштапске игре“ одржане 1910. у Загребу и Дубровнику 1914. године, на којима су фингиране све опције офанзивних кретања аустроугарске војске.

И на крају, кључни докази да би Србија била нападнута и да Гаврило Принцип ни-

је испалио судбоносне хице на аустријског престолонаследника и његову супругу.

Начелник Главног генералштаба Немачке Хелмут фон Молтке 12. јуна 1914. године, 16 дана пре атентата, шаље поверљиву поруку начелнику Генералштаба Аустроугарске Францу Конраду у којој га упозорава да „не треба губити време и одлагати напад на Србију“ јер ће „изгледати на успех бити све мањи“. Он напомиње да би циљ овог евентуалног рата требало да буде „смањење, али не и потпуно уништење Србије“. Све то непобитно говори о томе да су Аустроугарска и Немачка биле уверене да треба напасти Србију.

Франц Фердинанд долази у Босну и Херцеговину, да би присуствовао маневару који је одржан 25, 26. и 27. јуна 1914. године и који је био предигра и припрема за напад на Србију, који је требало да уследи. Престолонаследник Фердинанд се на вечери на Илици, дан пре убиства, поверио шефу своје оперативне канцеларије пуковнику Метцгеру да је у Конопишту одлучен непосредни напад на Србију одмах после маневара.

Постоји и извештај службеника српског посланства из Будимпеште који је јавио да Фердинанд одржава маневар у Босни, да би окупио веће војне снаге и са њима покушао да преко Новопазарског санџака продре до Албаније.

Две недеље пре атентата у Сарајеву, са-стали су се у Конопишту немачки цар Вилхелм и престолонаследник Фердинанд. Тог 12. јуна 1914. године донета је одлука да се нападне Србија и почне исцртавање нове политичке карте Европе.

Да ли је потребно још доказа да су Аустроугарска посебно, Немачка биле спремне да насрну на Србију? И поред свега, онај прст кривице уперен ка Србији још траје.

Иван Миладиновић

Извор: *Вечерње новости*

Уређује: мр
сц. др Часлав
Антић

Из Градског завода за јавно здравље Београд

КАКО СЕ ХРАНИТИ У ВРЕМЕ КОРОНЕ

Са аспекта одржања општег доброг здравља, исхрану пре свега треба базирати на свежем воћу и поврћу (унос витамина), намирницама богатим беланчевинама (легуминозе, орашasto воће, млечни производи, јаја, месо) уз редован унос довољних количина течности два и више литара сваки дан (вода, чај, супа...).

Прimaryн начин преноса коронавируса са особе на особу је капљично-контактним путем. Да би се вирус пренео, у зависности од услова околине, потребно је да између две особе раздаљина буде мања од два метра. Такође, услед недовољно добрих хигијенских услова незаражена особа може доћи у контакт са телесним излучевинама заражене особе у којима се бележи присуство вируса у великој концентрацији, и онда их сама пренесе на сопствено лице, очи, нос или уста, уколико руке нису довољно добро опране.

Према свим актуелним и расположивим стручним подацима, до сада ни у једној држави где се појавила зараза, вирус COVID-19 није регистрован у води за пиће централних градских система који снабдевају прецишћеном и хлорисаном водом за пиће.

Градски завод за јавно здравље Београд, и током епидемије, у потпуности обавља редовне и стриктне контроле квалитета воде за пиће београдског водовода, као и централних водовода који снабдевају суграђане у градским општинама на широј територији Београда.

Вода за пиће у дистрибутивној мрежи којом се снабдева становништво на територији Београда је у потпуности исправна и безбедна за коришћење.

Намирнице

Коронавирус, као изазивач тежег облика обољења дисајних путева не спада у групу вируса који се шире путем хране.

Уколико су намирнице правилно спреmlјене и праивилно запаковане, ризик од ширења коронавируса овим путем је изузетно низак.

Да не би дошло до контаминације амбалаже, намирница које се користе сирове, или готових јела која се до-

премају на кућну адресу, током трајања проглашене епидемије, сво особље које се налази у ланцу допремања намирница, припреме хране, доставе оброка, уз појачане мере личне и хигијене радног простора, треба да уз редовну (кецеља, мрежица за косу...) користи и додатну личну заштитну опрему (пре свега одговарајуће гумене рукавице и маску за лице).

Како је коронавирус изузетно осетљив већ на средње високу температуру спремања намирница (виша од 60 степени) у кућним условима је потребно уз појачане мере личне хигијене поштовати следећа четири важна корака:

- очистити (довољно је спрати сирове намирнице неколико минута под млазом хладне воде из водовода);

- раздвојити (од велике важности је да намирнице које смо опрали и очистили не дођу у контакт са неочишћеним);

- скувати (важан је корак термички добро обрадити намирнице, висока температура свакако елиминише коронавирус)

- расхладити (оставити неколико минута да припремљена храна буде спремна за конзумирање)

На овај начин примењене мере максимално смањују ризик од преноса било ког патогена путем хране.

Наравно, обавезно је редовно прање руку сапуном и водом, пре свега након сваке посете продавници хране или супермаркету, као и након сваког контакта са намирницама које нису опране и очишћене.

Као једна од могућности је и коришћење брзосмрзнутих намирница (кукуруз, грашак, боранија, друго поврће, риба...) или конзервиране хране (обратити пажњу на могућ повећан садржај кухињске соли у конзервираној храни и сухомеснатим производима, која може да утиче на раст крвног притиска, нарочито код срчаних болесника).

Исхрана

Правилна исхрана је од великог значаја за очување доброг општег стања организма као и нашег имуног система који нас брани од коронавируса, као и мноштва других вируса.

Током периода продуженог боравка у затвореном простору (стан, кућа...), са аспекта одржања општег доброг здравља, исхрану пре свега треба базирати на свежем воћу и поврћу (унос витамина), намирницама богатим беланчевинама (легуминозе, орашasto воће, млечни производи, јаја, месо) уз редован унос довољних количина течности два и више литара сваки дан (вода, чај, супа...).

У овом периоду треба избегавати зашећерене, негазиране или газирани сокове, и алкохолне напитке, као и поховану, или храну пржену у уљу.

Услед продуженог боравка у затвореном простору, без довољне изложености Сунчевој светлости, као и због значајно смањене физичке активности, организму треба обезбедити довољне количине пре свега витамина С, витамина D, калцијума (Ca), и беланчевина.

Витамин С

Намирнице богате витамином С су цитруси (лимон, поморанца, мандарине...). Могу се користити и суплементи у дневној дози витамина С од 500 мг за одрасле здраве особе. Како витамин С спада у витамине растворљиве у води, он се не може акумулирати у организму и потребно га је уносити свакодневно. Нема научног смисла узимати веће дозе витамина С од препоручених јер организам искористи само колико му је потребно за тај дан, а „вишак“ бива избачен, пре свега путем урина, па у циљу очувања функције бубрега не треба претеривати са уносом овог, а ни једног другог витамина.

Витамин D

Намирнице богате витамином D су уља (пре свега рибље, маслиново уље...), кравље или сојино млеко са додатним витамином D, као и јуманце кокошијег јајета. Могу се користити и суплементи у препорученој дневној дози од 1000 иј за одрасле здраве особе. Витамин D спада у витамине који се могу таложити у организму, могу се узимати и једнократно у већој дози (једном недељно на пример), али не сме се уносити у повећаним количинама дужи временски период јер може доћи до потенцијално токсичног учинка витамина D услед нагомиланости у организму.

За активацију витамина D потребно је да сваки дан у трајању од најмање 10 минута бити под директним утицајем Сунчеве светлости (боравак на тераси, или уз отворен прозор).

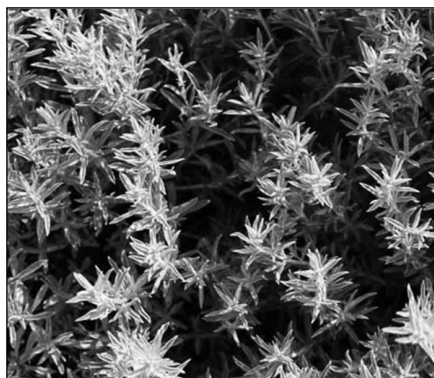
Калцијум (Ca)

Услед боравка у затвореном простору, смањеног кретања, и недостатка витамина D који је неопходан за правилан метаболизам калцијума, постоји могућност слабљења коштаног ткива, нарочито код старијих особа. На-

мирнице богате овим важним минералом су пре свега млеко и млечни производи (сир, кајмак, путер...), али и кувани сок од парадајза (укључујући и пастеризовани „пелат“ парадајз). Могу се користити и суплементи у дневној дози од 1000 мг Са за одрасле здраве особе. Ради правилне уградње калцијума у кости, добра је редовна физичка активност, вежбе које је могуће радити у затвореном простору.

Беланчевине

Смањена физичка активност, уз недовољно кретање у затвореном простору, доводи до убрзаног губљења мишићне масе, нарочито код старијих особа, процес познат и као саркопенија. Намирнице богате беланчевинама су беланце кокошијег јајета, млеко, млади сир, месо (телетина, свињетина, ћуретина, пилетина, риба...), легуминозе (пасуљ, грашак, сланута...), хлеб. Код старијих особа је препоручено и додавање одређених количина млека у праху у храну (или кафу) како би се повећао садржај беланчевина у сваком оброку. У циљу одржања „здрог“ мишићног ткива, потребно је редовно радити физичке вежбе које су могуће у затвореном простору (за млађе особе чучњеви, склекови, згибови, са или без додатог оптерећења, а за старије пре свега изометричке вежбе које се могу изводити и седећи на столицама или на кревету).

Здравствене предности мајчине душице

УБИЦА БАКТЕРИЈА

Мајчина душица је једна од лековитих трава које се могу наћи на нашем подручју. Расте самоникла, али да ствар буде још боља, може се и узгајати. Постоји више од 350 врста ове биљке.

Ово је вишегодишња биљка из породице менте, позната још и под називом тимјан. Оно што је чини лековитом и посебном су њена есенцијална уља. Можда сте и чули за уље тимјана.

Ублажава грчеве разних облика, има способност да очисти дисајне путеве и

смањује проблеме настале гомилањем гасова. Поред тога, делује умирујуће на нерве, али и као благи аналгетик, односно лек против болова.

Главна супстанца којој се приписују лековита својства мајчине душице је тимол који има снажна антисептичка својства па самим тим и широку примену.

У чистој форми тимол је токсичан, а данас се осим из мајчине душице добија и синтетички. Међутим, у шољи чаја од мајчине душице или неком површинском третману, креми или уљу тимол се налази у мањим количинама и више је него користан.

Одличан је извор витамина Ц, А, као и следећих елемената: гвожђа, рибофлавина, бакра, мангана, калцијума, цинка, фосфора.

Поред тимола, етерична уља која се могу наћи у мајчиној душици су карвакол, борнеол и гераниол. Сва ова уља заједно чине ову биљку изузетном против бактерија (од стафилокока до ешерихије коли и даље од тога) као и против гљивица. У сувим листовим ова уља налазе се у концентрацији од 1%.

Студије су показале да уље тимјана има способност да убије МРСА бактерију (или златни стафилокок) на кожи у року од два сата. МРСА бактерија је иначе позната по томе да је отпорна на већину антибиотика. Безопасна је док је носимо на кожи, али ако уђе у крвоток изазива озбиљне компликације. Ето колико је заправо посебна биљка мајчина душица!

Б. Весић

Како побољшати слух

ТЕХНОЛОШКИ БУМ

Један од најчешћих здравствених проблема у свету, који веома лако може да се реши, јесте оштећење слуха. Статистике указују да једна од шест одраслих особа има оштећен слух. Тестирања су потврдила да две трећине одраслог становништва наше планете изнад од 70 година живота има оштећење слуха. Тај проблем повећава ризик од настанка деменције и депресије, због друштвене изолације услед смањења когнитивне функције.

Оштећење слуха утиче на квалитет живота много више него што се сматра.

Управо из поменутих разлога, у ото-аудиолошким центрима ZONEX свакој особи и сваком решењу приступа се индивидуално и темељно. Нема изговора за одлагање решења, односно коришћења слушних апарата. Захваљујући високој технологији, ови слушни апарати су веома поуздани. Они не само да појачавају

звук, већ филтрирају звуке и издвајају говор од околне буке. Веома дискретни „помоћници“ опремљени су сензорима и вештачком интелигенцијом која омогућавају разумевање говора у сваком окружењу, чист и јасан звук.

Ото-аудиолошки центар Zonex присутан је на нашем тржишту 25 година. У својим специјализованим центрима у Београду и Новом Саду врши дистрибуцију слушних апарата реномираног светског произвођача који у својој палети производа има одговарајуће решење за сваку особу којој је слух оштећен. Осим производа врхунске технологије, ови центри пружају стручне и свеобухватне услуге особама које користе

слушне апарате, као и консултантске и услуге овлашћеног сервиса, затим додатну опрему, батерије за слушне апарате и индивидуалне школке за слушање уређаје.

Своје производе и услуге Zonex пружа уз налог војног и цивилног осигурања.

Адресе ото-аудиолошких центара Zonex:

Београд, ул. Сазонова 18а, Врачар тел. 011 3443 081

Нови Београд, ул. Булевар Црвене армије 11в Насеље Белвил (зграда „Лала“) тел. 011 77 09 099

Нови Сад, ул. Булевар ослобођења 111 тел. 021 66 22 757

NAJBOLJE Rešenje za Vaš Sluh

- BESPLATNA provera sluha
- BESPLATNA proba slušnih aparata
- BESPLATNA nabavka aparata preko civilnog osiguranja
- BESPLATNA nabavka aparata preko vojnog osiguranja
- KUPOVINA na 12 mesečnih rata
- POPUST za gotovinsko PLAĆANJE
- ORIGINALNI američki proizvod vrhunskog KVALITETA

SLUŠNI APARATI

Beograd, Sazonova 18a
Tel: 011/2435-924

Novi Beograd, Bulevar Crvene armije 11v
Tel: 011/77-09-099

Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 111
Tel: 021/66-22-757

www.slusniaparatizonex.rs
info@slusniaparatizonex.rs

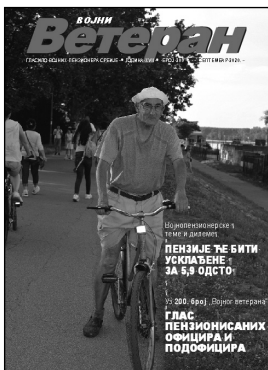
Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА

Љубомир Драгањац

Снимио:
Звоними
р Пешић

Година XVII Број 200. СЕПТЕМБАР, 2020.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ

Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ

Добросав Алексић (Алексицац),
Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ

Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА

Редакција

Лист излази месечно.

Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА

Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com

Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарад-
њи закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београ-
да, ул. Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ
„Иванијум“), тел. 011/2644384 и
064/1735395; Клијенте прима: утор-
ком: од 17.00-19.00 часова;
За потребе војних пензионера оба-
вљаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и пружаће све остале адвокатске услуге уз
накнаду по важећој адвокатској тари-
фи умањеној за 30 одсто (адвокат
Ивана Јовановић).

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера
Србије требало би да знате да услуге мо-
гу користити чланови УВПС, чланови њи-
хових породица, као и сви остали војни
осигуранци.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина
за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената

пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,

- Умањење укупних трошкова за
висину рефундације

- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организа-
цијама УВПС, или директно на тел.
064/1660-423 и 011/3181-812.

ЗАКАЗИВАЊЕ ПОЧАСТИ ЗА САХРАНЕ

У београдском гарнизону
заказивање почасне јединице ради
одавања почести преминулим
старешинама може се обавити
путем следећих телефона:
у радно време: 011/300-5200
у ванрадно време: 011/206-4569

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

Доста нам је повлачења у себе.
Време је да уђемо у њих.

Какви смо, такви смо.
Мало бољи од никаквих.

Нити се договарамо,
Нити разговарамо.
Знам да ће већина да победи.

Свет види Србију као
фатаморгану.

Види је, али не верује!

Порађа се наша зора.

То дете никако да ишчекамо.

Шансе да преживимо су
велике.

Само да нам прораде витални
органи.

Свирали смо уз гусле.

Настрадали смо идући низ
длаку.

Милан Шиндић

TANJA^{heart}dent

Стоматолошка ординација „ТАЊА ДЕНТ“

Телефон: +381 63 214 800

Михаила Булгакова 50а, Београд

е-маил:

dr.tanjavukmirovic@yahoo.com

Пружа све врсте стоматолошких
услуга војним пензионерима и чла-
новима њихове породице, са 10%
попуста.

Такође се нуди и могућност одло-
женог плаћања на више рата.

Др Тања Вукмировић

специјалиста опште стоматологије

Прегледе можете заказати на:
063/214-800 / 061/252-8686

Радно време од 12 до 20 х